

DUHOVNI PASTIR.

Izhaja vsak mesec. — Velja 4 glđ. na leto.

Letnik XV.

V Ljubljani, julija 1898.

7. zvezek.

Peta nedelja po binkoštih.

I. Potrpežljivost svetnikov.

Jaz pa vam povem, da vsak, kateri
se jezi nad svojim bratom, bo kriv
sodbe. Mat. 5, 22.

Prva nedelja v malem srpanu je vedno posvečena spominu »predragocene Krvi našega Gospoda Jezusa Kristusa.« Sicer se sv. cerkev Jezusove presv. Krvi spominja tudi v petek pred tiho nedeljo, vendar pa hoče zopet sedaj v poletnem času opomniti svoje vernike, naj ne pozabijo, za kako ceno nas je odkupil naš Gospod, o katerem piše sv. Peter v svojem prvem listu (2, 23.): *On, ko je bil preklinjan, ni klet; ko je trpel, ni pretil, temveč se mu je vdal, kateri ga je krivično sodil.* Prelepo slavita tudi sveti Pavel in sv. Janez »potrpežljivost Kristusovo«.

Judovski pismarji in farizeji so živeli ravno nasprotno vsemu temu, kakor razvidimo iz današnjega sv. evangelija. Potrpežljivosti niso poznali. Zato jih Jezus tako prijema, in svari pred njihovo pravičnostjo svoje učence. Med drugim pravi: *Jaz pa vam povem, da vsak, kateri se jezi nad svojim bratom, bo kriv sodbe.*

Po navodu in zgledu Jezusovem je sveta katoliška cerkev vzgojila brez števila vse drugačnih ljudij. Pravimo jim sedaj svetniki božji, ker so jih njihove prelepe čednosti zveličale. Med temi čednostimi moramo zlasti občudovati krščansko potrpežljivost. Potrpežljivi so bili svetniki v tem, kar jim je neprijetnega naklonila božja modrost, potrpežljivi so bili v tem, kar jim je nalagala lastna slabost, potrpežljivi so bili v tem, kar so imeli hudega prestatiti od bližnjega.

Da se tudi mi naučimo potrpežljivosti, ozirno se sedaj na svetnike in svetnice božje, kako so bili potrpežljivi: 1. v telesnih in 2. v dušnih nadlogah.

Potrpežljivost izvira iz ljubezni, iz krotkosti in ponižnosti, iz tistih čednostij, katere je Jezus svojim učencem naravnost dal kot nalogo, rekoč: *Vzemite moj jarem na-se, in učite se od mene, ker jaz sem krotak in iz srca ponižen, in bote pokoj našli svojim dušam.* (Mat. 11, 29.) Le krotki in ponižni človek more biti potrpežljiv; kdor je udan jezi ter prevzetuje, tak potrpežljivosti ne pozna. Težave, ki se pri tem kažejo, vstrajna vaja vse premaga. Priložnostij, vaditi se v potrpežljivosti, je vedno dovolj. In ravno to je tista sila, s katero nebeško kraljestvo potegnemo na-se.

Bistvo potrpežljivosti je v tem, da smo udani v voljo božjo v vsem trpljenju in vseh bolečinah, naj bodo telesne ali dušne. Kristijan veruje in spoznava, da se mu brez božje vednosti ne more zgoditi ničesar, da Bog pri vsem išče le našega zveličanja in, da more vse zoprnosti nam obrniti v dobro. Tudi v trpljenju je Bog naš ljubeznivi Oče, časne nadloge nam obrača v dušno korist.

Tako so mislili svetniki in svetnice božje.

1. Zato so bili potrpežljivi v kljub vsemu trpljenju in groznim bolečinam, ki so jih imeli prestajati na svojem telesu. Sv. škof Porfirij n. pr. je obiskal Jeruzalem in prehodil sv. kraje v neizrečenih bolečinah; s palico si je pomagal naprej. Nekikrat se mu ponudi učenec, občudujoč njegovo potrpežljivost, da bi mu za roko pomagal gori po stopnicah h kapeli Jezusovega vstajenja; toda sveti Porfirij odkloni to podporo, rekoč: »Pusti, naj grem; ker sem prišel semkaj samo v tem upanju, da tu dobim odpuščanje grehov, ne kaže, da bi se dal za roko voditi. Trud, ki me stane, da pridem gori po stopnicah, bo podpiralo morda božje usmiljenje.«

Tudi sv. Filip Neri je bil v svoji mrzlični bolezni vedno ves udan v sv. voljo božjo.

Strašno je trpela sv. Roza Limanska, ki je svoje bolečine zdravnikom popisovala tako-le: »Meni je, kakor bi mi razbeljeno železno kroglo pognal skozi sence ter mi potegnil žarečo sulico od temena do podplatov, ki me včasih kar privzdigne; zdi se mi, kakor bi goreče bodalo prebadalo moje srce, med tem, ko mojo glavo obdaja razbeljena čelada, na katero vedno nabijajo s

kladvi. Moje noge se polagoma spreminjajo v prah, mozeg v njih se suši, pri vsem tem pa me spreletava silen mraz po vsem životu.« Zdravniki ji niso mogli pomagati, nebeški zdravnik pa, čegar presveto ime je klicala tako hrepeneče, ji ni hotel pomagati zato, da je imela več priložnosti vaditi se v ljubezni in potrpežljivosti. To spoznavši je molila zopet in zopet: »Gospod, pomnoži moje bolečine, pa pomnoži tudi svojo ljubezen v mojem srcu!« Na njeno prošnjo ji Gospod položi trnjevo krono na glavo. Ko jo muči pekoča žeja, prosi s solzami v očeh svojo prijateljico za požirek vode; toda ne dobi ga, ker so zdravniki prepovedali. Svetnica more le zdihovati s Kristusom: Žeja me. Koliko bolnikom je ona poprej stregla, krepčala jih in tolažila; koliko je sv. Roza zatajevala samo sebe iz ljubezni do bližnjega; sedaj pa, ko je sama, kakor v morje bolečin vtopljena, ne dobi niti kapljice hladilne vode. Tako je trpela s Kristusom, tako je prenašala z njegovo pomočjo vse potrpežljivo, in tako je po njegovem zgledu izročila tudi svojo dušo nebeškemu Očetu.

Dné 12. malega srpana je god patronov kranjske dežele in prvih apostolov naših krajev, sv. Mohorja in Fortunata. Sv. Mohor je bil podučen po sv. evangelistu Marku, poslan po sv. Petru, in s škofijskega sedeža v starodavnem Ogleju je sveti Mohor pošiljal škofo in druge duhovnike po tistih krajih, kjer prebivajo sedaj Slovenci in deloma Hrvatje. Tako n. pr. je poslal mašnika Hijacinta z diakonom v Trst, Helija, diakona pa v Koper, sveto vero oznanovat. Ko pa sveti Mohor s pomočjo sv. Fortunata 20 let dela z največjim naporom in vspehom v vinogradu Gospodovem, pride po povelju cesarja Nerona krvav vihar nad krščanstvo. V Ogleju je zapovedoval takrat krvoločni Sebast. Ta ukaže sv. Mohorja pahniti v ječo, potem do krvi raztepsti, z železnimi grebeni ga trgati, in ga po malem smoditi z gorečimi svetilkami; slednjič ga veli konju na rep privezati ter tako po mestu vlačiti. Ali sv. Mohor ostane pri vsem tem potrpežljiv in stanovitno hvali Kristusa. Vržejo ga zopet v ječo, kjer mu Bog rane čudežno zaceli. Oblastnik izvé, da si je sv. Mohor odločil svojega diakona Fortunata naslednika. Zato ukaže tudi njega vkleniti v železje in ga k sv. Mohorju vreči v ječo. Svetnika pa sta ostala udana v božjo voljo, potrpežljiva in stanovitna. Še v ječi podučujeta in potrjujeta ljudstvo v sv. veri. Sedaj sklenejo malikovalci smrt božjih služabnikov ter prisilijo Sebast, da ukaže svetima mučencema odsekati glavi. Tako se na naših apostolih

sveti v poprejšnjem življenju in potem v mučeništvu čednost potrpežljivosti. — Dné 16. rožnika se praznuje god sv. škofa Benona, ki je umrl 1. 1106. taisti dan, star 96 let. Bil je škof v Mišnu na severnem Nemškem, kjer so pa takrat bivali tako imenovani »Polabski Slovani.« Sv. Beno se imenuje po pravici njih apostol. Naučivši se njihovega jezika, spreobračal je malikovalce v kristijane z obilnim vspehom. V neki vojski pa potegne z nasprotniki cesarjevimi in z Rimom, zato ga vrže cesar v ječo kot hudodelnika. Sv. škof voljno trpi, samo to ga boli, da mora svojo čedo zapustiti. Čez leto in dan izpuščen, zbeži vsled novega viharja v Rim k papežu. Gredé iz Rima je zopet vjet. Šele zadnjih 20 let more po svoji želji utrjevati krščanstvo med starimi našimi brati.

2. Pa ne samo v telesnem trpljenju so se svetniki izkazovali tako močnodušne in potrpežljive, ampak tudi v drugih nadlogah, v dušnih britkostih, katere je Bog pripuščal nad njimi. Zopet nisem v zadregi za prav bližnji zgled. Dné 5. malega srpana se praznuje god naših drugih apostolov sv. bratov Cirila in Metoda. Ona dva sta neustrašeno oznanovala sv. evanġelij v domačem jeziku pisan, ter s pomočjo svojih učencev pokončavala malikovalstvo ter zidala krščanske hiše božje. Ali vse to je stalo neizrečeno truda in trebalo je največje potrpežljivosti. Naše oznanovalce sv. vere so pisano gledali prejšnji, tuji učeniki in poskušali so vse, da bi zavrgli njihovo delo. Tožijo sv. brata v Rim, češ, da segata v sosednje pravice, da zapelujeta ljudstvo ter podučujeta v jeziku neomikanem — slovenskem. Pred sv. očetom opravičita se tako izvrstno, da ju posveti v škofa, njune učence pa v mašnike in dijakone. Hud udarec zadene sy. Metoda precej potem. Predragi mu bratec Ciril nagloma zbolí v Rimu in umrje šele 42 let star dné 14. svečana 869. A tudi v tej nesreči ostane Metod potrpežljivo udan v voljo božjo.

Ko se vrne namesto na Moravsko, v Panonijo, pridružio se starim sovražnikom novi, ki se spozabijo tako daleč, da ga svojelastno postavijo pred sodbo in po nedolžnem iz zgolj zavisti tirajo v ječo daleč tja na Bavarsko, kjer mora prebiti poltretje leto. Iz ječe gre na Moraysko. Tam je njegov prijatelj knez Rastislav umrl, njegov naslednik Svetopolk pa se nezaupljivo vede proti njemu. Ranjeno mu je srce, toda vedno stanovitno in potrpežljivo. Sv. Metod gre Čehe, Poljake in Ruse podučevat v sveti veri. Pa zopet se začno stare pritožbe vzdigovati zoper njega. Sveti oče Janez VIII. pa v posebnem pismu pohvali njega, njegov nauk

in sposobnost slovenskega jezika, v katerem mu tudi dovoli brati sv. mašo. Tudi Svetopolku piše papež, naj brani in podpira svetega škofa; toda nevedé izroči list nekemu Vikingu, o katerem ni slutil ničesar hudega. Da se je zmotil, spoznal je iz lista Metodovega, ki mu ga je pisal, vrnivši se iz Rima k Svetopolku. Ta se je namreč vedel proti njemu še bolj nezaupljivo; Metod vpraša po vzroku in izvé, da je Viking pravo pismo papeževo pritajil in izročil knezu drugo, krivo, katero je napisal on sam. V podtaknjenem pismu sv. oče obsója sv. Metoda in prepoveduje brati sv. mašo v domačem jeziku. Sv. apostol razloži vso zadevo svetemu očetu in razjasni peklenško delo Vikingovo. Takoj piše papež Svetopolku in Metodu tolažilno pismo. Knez sedaj spozna resnico, in vedno je svojemu apostolu prijaznejši; toda sv. apostol ne vživa te tolažbe dolgo. Metod, utrujen na telesu, še bolj pa na duši, boleha vidoma; zdravilo ga ne okrepča. Še enkrat zbere okrog sebe svoje učence, daje jim očetovske opomine in svoj blagoslov ter sklene svoje križano življenje v Gospodu dne 6. malega travna 885.

Kristijani! Sv. Avguštin piše: »Na gori Kalvariji so bili postavljeni trije križi; na enem je bil morilec, ki se je zveličal, na drugem morilec, ki se je pogubil; na sredi pa Kristus, kateri je enega zavrzel, drugega zveličal. Križi so enaki, križani pa neenaki. Kristus trpi brez greha, in takemu trpljenju sledi večna slava. Desni razbojnik trpi zavoljo greha, in po takem trpljenju najde milost in odpusčanje in tudi raj. Levi razbojnik trpi tudi zaradi greha, najde pa po svojem trpljenju pogubljenje.« Ali mar ni tako, kakor na Kalvariji, še dandanes? Vsi nosimo en in isti križ, četudi se vidi tu pa tam drugačen; ali ne nosimo ga vsi na enak način. Ako ga nosimo s sv. Cirilom in Metodom po nedolžnem, potrpežljivo in močnodušno, potem je konec našega križa nebeška blaženost; ako trpimo sicer po pravici, pa v duhu pokore, kakor razbojnik Dizma, dosegli bomo odpusčanje in sveti raj; ako pa trpimo po pravici in nepotrpežljivo, pogubili se bomo vekomaj.

V sklepu današnje pridige se vprašajmo: Kaj pa je svetnike posebno priganjalo k potrpežljivosti? Na to kratek odgovor: Svetniki so si tako-le mislili: Koliko se ljudje trudijo, koliko prestanejo za časen dobiček, za posvetno imetje, za minljivo čast; ali bomo pa mar hoteli mi

manj trpeti za večne blagre, za nebeško čast? Dalje. Ko je svetnikom trpljenje naraščalo od dné do dné, ko jih je teža nadlog skoraj potrla, tedaj pa so se toliko bolj ozirali proti sv. križu, odkoder jim je dohajala tudi pomoč. Svetniki pa so tudi govorili s prerokom Mihejem v svojem srcu (7, 9.): *Jezo Gospodovo bom prenašal, ker sem grešil zoper njega*. In prepričani so bili besedij sv. Pavla: *Kogar Gospod ljubi, ga pokori*. (Hebr. 12, 6.) Svetniki so dobro vedeli, da je pot križa kraljeva pot, da nebesa odpre le tisti ključ, ki se mu pravi križ.

Sploh se lahko reče, da so si čednost potrpežljivosti pridobivali svetniki s pomočjo hvaležne ljubezni do Jezusa Kristusa in s pokoro. Ljubezen je močna kot smrt, spokorni duh pa najde vse trpljenje tega sveta malenkostno v primeri s trpljenjem v peklu, za katero vé spokorni grešnik, da si je zaslužil za svoje grehe.

Po vsi ti hvali krščanske potrpežljivosti in po tako lepih zgledih svetnikov sklenem današnjo pridigo z besedami apostolovimi: *Gospod naj vodi vaša srca v ljubezni božji in potrpežljivosti Kristusovi*. (II. Tes. 3, 5.) Amen.

Val. Bernik.

2. Obnašanje do sovražnikov.

Bodite potrpežljivi do vseh; glejte, da nihče hudega s hudim ne povračuje.

I. Tes. 5, 14. 15.

Farizeji in pismarji so pri judovskem ljudstvu veljali za najbolj poštene, za najpravičnejše in najsvetejše ljudi; a v resnici niso bili pravični in sveti. To pa zategadel, ker so bolj gledali na lupino zunanjih del, kakor pa na notranji namen in srce. Zato so si prizadevali, da so svoja dobra dela pred ljudmi opravljali, za to hvalo od ljudij prejemali in se ž njimi kazali pravične; besede sv. pisma pa so le po črki razlagali in zato duha postave sprevažali. Vsled tega je Kristus učil, da črka umori in le duh postave je, kateri oživlja. Tako n. pr. so zapoved božjo: *Ne ubijaj!* razlagali v tem pomenu, da je bližnjega ubiti ali življenje mu vzeti, pregrešno; niso pa imeli za pregrešno, sovražnika črtiti in ga preganjati ali mu razžaljenje z razžaljenjem, hudo s hudim povračati. Temu krivemu nauku, vidite, se je Jezus v današnjem sv. evangeliju uprl, rekoč: *Jaz pa vam povem, da vsak, kdor se jezi nad svojim bratom, bo kriv sodbe*. Jezus torej nasproti farizejem in pismarjem uči, da se še jeziti ne smemo nad tem, ki

nam kaj hudega stori, da ne smemo hudega s hudim povračevati in se zaradi razžaljenja nad bližnjim ne maščevati. To zapoved Jezusovo hočemo torej danes nadalje premišljevati, ker se čisto zoper njo pregrešimo. Zatorej pravim: 1. da moramo razžaljenja potrpežljivo prenašati, in 2. da jih moramo iz srca odpustčati.

1. Nauka farizejev in pismarjev, kakor ga Kristus sam v sv. evangeliju navaja: *Ljubi svojega bližnjega in sovraži svojega sovražnika* — poprijema se dandanes veliko kristijanov, rekoč, da ne more biti pregrešno, sovražiti tistega, ki nas sovraži, hudo storiti tistemu, ki nam stori hudo in žaliti tistega, kateri nas razžall. Nauk Kristusov nasproti nam velevali ljubiti vse ljudi in dobro storiti vsem ljudem brez razločka, ali je naš prijatelj ali sovražnik, ali nam je storil dobro ali hudo. — Vse življenje Jezusovo ni nič drugega, kakor vedna in živa pridiga, da naj vsa razžaljenja potrpežljivo prenašamo. Le spomnite se vsega razžaljenja, ki so mu je farizeji napravili: razžaljenja od Petra ali Jude Iškarijota, razžaljenja od strani njegovih tožnikov, krivih prič in krivičnih sodnikov, suvanja in pretepanja bričev in vojščakov, in zaničevanja in zasramovanja od strani njegovih križalcev. A vse, karkoli so mu prizadeli, trpel je z največjo krotkostjo, z molčečo potrpežljivostjo. Zato nam apostol Peter kliče: *Kristus je za nas trpel in vam zgled zapustil, da hodite po njegovih stopinjah. On ni storil greha in nobena zvijačnost se ni v našla njegovih ustih; on, ko je bil preklinovan, ni klel, ko je bil zasramovan, ni pretil. temveč se je (potrpežljivo) udal njemu, ki ga je krivično sodil. In zopet govori o njem sv. Lukež: Kakor jagnje je bil v mesnico peljan, ki molči pred tem, ki ga striže, in ni odprl svojih ust. Sam torej tolikanj potrpežljiv, učil je svoje učence, rekoč: Če te kdo na eno lice udari, pomoli mu še drugo; in če ti hoče kdo plašč vzeti, daj mu še suknjo. (Luk. 6, 28.)* Ta nauk Jezusov izpolnuječ, so apostoli za njim potrpežljivo prenašali zaničevanje, psovanje, zmirjanje, šibanje, tepenje, ječe, železje in celo krvavo smrt; da, celo veselili so se, če so morali zavoljo Jezusovega imena kako preganjanje trpeti, pravi apostolsko dejanje. In sv. apostol Pavel Korinčanom (I. 4, 12.) piše: *Preklinjajo nas in mi jih blagoslovljamo; preganjajo nas, in mi trpimo, zmirjajo nas, in mi zanje molimo. Prosimo vas, kliče apostol Korinčanom in nam, prosimo vas, bodite moji nasledovalci.* To svarjenje, to prošnjo apostolovo,

glejte! so pravi učenci in nasledniki Kristusovi vseskozi spolnovali.

Tako beremo o spremljevalcu svetega Frančiška Ksaverija v misijonih, o Janezu Fernandesu, ko je v Indiji divjakom pridigal in jih ljubeznivo učil, približa se nekdo izmed množice, kakor bi ga hotel nekaj vprašati — a pljune mu v obraz. Potrpežljivi misijonar pa, kakor bi se ne bilo nič zgodilo, ne zine nobene razžaljive besede, ampak molče potrpi, se z ruto na obrazu obriše in uči nadalje, ne da bi se dal količkaj motiti ali zadržati. Ko poslušalci vidijo to misijonarjevo potrpežljivost, mislili so si po pravici, da vera, ki uči toliko potrpežljivost, mora res priti iz nebes, in se jih je na stotine spreobrnilo.

Ta zgled Jezusov in apostolov je posnemal do črke sv. Špiridion, škof na Ciprškem otoku. Zaradi njegove svetosti prosil ga je cesar Konstantin, naj pride k njemu na njegov dvor. Ko pa Špiridion stopi v cesarsko palačo, jel ga je eden cesarskih služabnikov zaradi njegove slabe in preproste obleke zaničevati in ga celó za uho udari. Precej, poln potrpežljivosti, mu škof pomoli, po Jezusovih, besedah še drugo lice. Ko je pa ta cesarski služabnik škofovo potrpežljivost in čednost videl, sramoval se je svoje hudobije, pokleknil pred moža božjega, proseč ga odpuščanja.

Vidite, ljubi moji, tako potrpežljivost pri razžaljenju zahteva od nas krščansko ime in zapoved Kristusova.

2. Ni dovolj, da bi razžaljenje samo potrpežljivo prenašali, ampak je treba tudi iz srca odpuščati sovražnikom. To nas učé zgledi in zapovedi Kristusovi ter zgledi in zapovedi apostolov. Vse življenje Kristusovo je vedna pridiga o čednosti odpuščanja. Kolikrat je bil On razžaljen od svojih sovražnikov, farizejev in pismarjev; kolikrat od svojih učencev, posebno od Jude Iškarijota in Petra! Kako hudo so ga žalili njegovi tožniki in vsi, kateri so pripomogli k njegovemu obsojenju! Kolikrat bi se bil torej moral nad vsem tem maščevati, ogenj z nebes klicati ali v pekel jih pogubljeti; a vsem je iz srca odpuščal, vse je sprejel v svojo prelepo molitev na križu: *Oče, odpusti jim, kajti ne vedó, kaj delajo*. In kakšne so bile te krivice, ta razžaljenja, katera so se mu godila v primeri s krivicami in razžaljenjem našim, in s to primero potem sodite, kako velika je morala biti njegova ljubezen do razžalnikov! Zato pravi o njem sv. Bernard: »On, ki je bil bičan, z žebli preboden, s trnjem kronan, na križ pribit, v obraz zapljuvan, s trstom tolčen ter z zasramovanjem in zaničevanjem obložen, je, nespominjajoč se vseh teh razžaljenj, rekel: Oče! odpusti jim!« — Kakor zgled, tako nam veli evangelij Kristusov, vsem odpustiti iz srca, ki so nas razžalili. *Odpuščajte*, kliče svojim

učencem (Luk. 6, 37.), da vam bo odpuščeno. Zakaj s tisto mero, s katero bote vi merili, se bo vam nazaj odmerjalo. In zopet pravi: Molite za svoje preganjalce (Mat. 5, 44.), blagoslovite jih, kateri vas kolnejo. In da bi te Kristusove zapovedi nikdar ne pozabili, učil nas je prelepo molitev, katero naj vsak dan molimo: *Odpusti nam naše dolge, kakor tudi mi odpuščamo svojim dolžnikom.* Ali bi se torej mogli še kristijane imenovati, ako te Jezusove zapovedi ne izpolnujemo? Ali bi bila naša pravičnost kaj drugačna, kakor farizejev in pismarjev, o kateri Kristus govori, da ne pelje v nebеса? Prav to pa nas uče zgledi in zapovedi apostolov. Ko se je groblja kamenja pobijalcev vsula na sv. Štefana, je pokleknil in molil zanje po zgledu svojega mojstra: *Oče! odpusti jim, saj ne vedó, kaj delajo.* Sv. Jakop je molil za svoje morilce, ko so ga v Jeruzalemu raz vrha templja vrgli. Zato uči sv. apostol Pavel Efežane (4. 32.): *Bodite dobronljivi drug proti drugemu in odpuščajte si, kakor je Bog vam odpustil v Kristusu;* in Kološanom (3, 13.) kliče: *Prenašajte eden drugega in odpuščajte si, če ima kdo kako pritožbo zoper koga. Kakor je Gospod vam odpustil, tako tudi vi.*

Zategadelj ljubi kristijani! ko vidimo take zglede Kristusove in apostolov, in slišimo take zapovedi Kristusove in apostolov, naj torej od sedaj te ure ne bo nobenega razžaljenja, nobenega sovraštva, nobenega preganjanja, nobenega maščevanja več, ampak potrpljenje, odpuščanje, mir in ljubezen med nami, da ne bomo krivi peklenskega ognja. Amen.

M. Torkar.

Šesta nedelja po binkoštih.

I. Vera svetnikov v Jezusa Kristusa.

Kako jih bo kdo mogel tukaj v puščavi nasititi s kruhom?

Mark. 8, 4.

Okrog 4000 mož, brez otrok in žen, je že tri dni zbranih v puščavi na neki gori pri nebeškem Učeniku, ki se sočutno ozira po lačni množici. Poleg dušne hrane treba tudi telesne. A od kod je vzeti? Toliko je ljudij, pa samo 7 kruhov in nekaj ribic imajo seboj. Učenci se čudé poprašujejo med seboj: *Kako jih bo kdo mogel tukaj v puščavi nasititi s kruhom?* Zares, preimenitno vpra-

šanje? Tisti, kateri edini more dati zdaten odgovor na to vprašanje, stoji sredi med njimi. In dá v resnici tak odgovor, kakor ga je bilo mogoče od Njega v dejanju pričakovati. Množici ukaže sesti po tleh, vzame sedmere kruhe, zahvali nebeškega Očeta, razlomi in dá svojim učencem, da razdelé kruhe med ljudstvo. Tako tudi blagoslovljene ribe. Odgovor na vprašanje učencev je zapisan v nadaljnjih besedah današnjega evangelija: *In so jedli in se nasilili; in so pobrali ostanke koscev, sedem jerbasov.*

Ta dogodek ima zapisan poleg sv. Marka tudi sv. Matevž, kateri pa pové, da je Jezus Kristus ravno poprej ozdravil še mnogo bolnikov, katere so pokladali k njegovim nogam; *tako, da so se množice čudile, ker so videle mutaste govoriti, kruljeve hoditi in slepe videti, in so poveličevale Israelovega Boga (15, 30. 31.).*

Zopet nam oba ta dva evangelista kmalu za temi čudeži pripovedujeta, da je Gospod vprašal svoje učence: *Kdo, pravijo ljudje, da je Sin človekov? Oni pa so rekli: Nekateri, da je Janez Krstnik, nekateri pa, da Elija, nekateri pa, da Jeremija, ali prerokov kdo. Jezus jim reče: Vi pa, kdo pravite, da sem? Je odgovoril Simon Peter in rekel: Ti si Kristus, Sin živega Boga.*

Resnica, izražena v tem odgovoru prvaka apostolov, je bila vodilna vsem pravovernim kristijanom v vseh časih. Ta resnica jih je že milijone in milijone posvetila. Da posveti tudi nas, oglejmo sedaj natančnejše vero svetnikov v Jezusa Kristusa.

1. Svetniki so bili pred vsem čisto prešinjeni trdne vere, da je Jezus Kristus pravi Bog, večni, vsemogočni, vsegaveden, pravičen in usmiljen, — popoln. Le kot Bog je mogel Jezus grehe odpuščati, le kot Bog je mogel vprašati: *Kdo izmed vas me bo greha prepričal? (Jan. 8, 46.)* Le kot Bog je mogel reči: *Predno je bil Abraham, sem jaz (Jan. 8, 59.).* Noben očak, noben prerok, noben svetnik, noben modrijan ni mogel v sebi z ozirom na Boga Očeta reči: *Jaz in Oče sva eno (Jan. 10, 30.).* *Kdor mene vidi, vidi tudi Očeta (Jan. 14, 9.).* Ko bi Jezus Kristus ne bil zares pravi Bog, bile bi take trditve predrzne, dà, bogokletne. *Verujete v Boga, tudi v me verujete (Jan. 14, 1.).* »Ko bi Kristus ne bil Bog«, pravi sv. Avguštín, »ne bi bilo potreba, da morajo verovati tudi v Njega, ako verujejo v Boga. Toda Jezus Kristus je pravi Bog, kakor ga je oznanoval sv. Duh po pismih in besedah prerokov in apostolov, in kakor je Jezus Kristus sam potrdil z nešteti čudeži, katerih sem vam na podlagi današnjega evangelija

omenil po sv. Matevžu premnogo. Največji čudež Jezusov pa je njegovo vstajenje od mrtvih. Protivne nauke božanstvu Kristusovemu je sv. cerkev vedno zametavala, svetniki pa so za nauk sv. cerkve o božji naravi Jezusovi darovali celó svoje življenje. Jezusu kot Bogu so posvečevali sv. spoznavalci svoje bitje in imetje, in za Njim, za nebeškim Ženinom so hodile sv. device. Kristusa kot Boga so svetniki molili, vanj so stavili vse svoje upanje in plamen ljubezni njihove je plopolal proti božjemu Srcu Jezusovemu. Njegovi so bili živi in mrtvi.

Tako je sv. Polikarp, učenec sv. Janeza evangelista in škof v Smirni, skozi 86 let ponižno veroval in veselo spoznaval božanstvo Jezusovo, krivoverce pa, kakor n. pr. Marcijona je zaznamoval kot sinove in pristaše satanove. Tedaj pa začnó kruto preganjati kristijane. Neverniki pred vsem poiščejo škofa in se na vso moč veselé, ko najdejo svojo žrtev. Sv. škof bi se bil lahko še rešil, toda z besedami: »Volja Gospodova se zgôdi«, izroči se svojim mučilcem. Krotko in ponižno govori s svojimi zasledovalci ter jim dá celó jesti in piti, proseč jih, naj ga pusté še nekoliko časa moliti k Jezusu, živemu Bogu. Dve uri sv. škof goreče premoli za svoje podanike in za celo cerkev. Zasramovaje peljejo sv. Polikarpa v gledališče, kjer ogromna množica čaka krvavega prizora. Tudi kristijanov je več vmes, katerim srce poka, videti svojega škofa na morišču pred cesarskim namestnikom. Ko ta zahteva, naj sv. Polikarp priseže pri maliku, zaničuje pa Kristusa, tedaj mirno odvrne sv. mučenec: »Šest in osemdeset let služim Kristusu, in nikoli mi ni storil še nič žalega; kako naj zaničujem svojega Boga, ki me je odrešil?« Cesarski namestnik ma preti z divjimi zverinami, ki ga bodo raztrgale, ako se ne odpové Kristusu, preti mu z ognjem in vsakovrstnimi mukami. Zastonj, sv. Polikarp ostane stanovit in svoji veri v Kristusa in slednjič pusti svoje življenje na grmadi.

Kako bi bil mogel to storiti, ako bi ne bil imel neomajene vere v Jezusa Kristusa, pravega Boga? Zato je molil malo pred svojo smrtjo tako-le: »Hvalim in častim te, moj Bog, po večnem in vsemogočnem velikem duhovnu Jezusu Kristusu, kateri s Taboj živi in kraljuje v edinosti sv. Duha sedaj in na vse veke.«

Še več kot 50 let je pred njim sv. Simeon, sorodnik Jezusov in po smrti sv. Jakoba škof Jeruzalemski, svojo vero v božanstvo Jezusa Kristusa stanovitno spričeval in z mučeniško smrtjo na križu zapečatil. Njegove besede cesarju Trajanu nasproti so bile: »Jaz svojega Gospoda in Boga vekomaj ne zatajim.«

2. Kakor so svetniki trdno verovali v Kristusa Boga, ter ga do smrti neustrašeno spoznavali, tako so pa tudi verovali in spričevali, da se je Jezus, večni Sin nebeškega Očeta, včlovečil v Devici Mariji, da nas s svojo smrtjo odreši in vekomaj zveliča. Verovali so, da je Jezus vzel na-se podobo hlapca ter bil nam v vsem enak razun greha. Verovali so, da je On, včlovečeni Bog, popolni Bog in pravi človek v eni osebi, Bog od vekomaj, človek postal v času. Skrivnost včlovečenja, vsled katerega Marija nosi najodličniša pridevka: Božja porodnica in Mati Božja, molili so svetniki v najgloblji ponižnosti, radi so spričevali o tej skrivnosti in pripravljeni so bili preliti celó svojo kri za njeno resničnost. Takega so si svetniki mislili Jezusa, kakršen se je prikazal svojim ljubim učencem po vstajenju: poveljčan, ohranivši sceline peterih ran v znamenje dovršenega odrešenja. Takega je pač gledal prvi mučenec sv. Štefan na desnici božji, takega sv. Frančišek Serafinski in takega sv. Evlalija, ko je trpela in umrla zanj. Za prostovoljno izpoved, da veruje v Jezusa Kristusa, včlovečenega Boga, so jo najstrašniši mučili, a rekla je krvoločnemu rabeljnu: »Žgi, žgi, razsekaj ude, iz zemlje storjene, razpadljivo reč je lahko razdehati. Še tako silna bolečina ne prodré znotraj v duhá. Jaz sem kristijana, trpim kot kristijana iz ljubezni do Jezusa, mojega ljubega Ženina. Jezus me kreпча; njemu ostanem zvesta.« Bila je vsled tega križana, pa še raz križa je glasno oznanovala svojo vero v Kristusa, Sinu živega Boga, ki se je včlovečil ter nas odrešil na sv. križu.

Tako so svetniki in svetnice božje trdno verovali v včlovečenega Boga; iz take žive vere pa je izvirala tudi njih ljubezen do Jezusa, ljubezen do zadnjega zdihljeja. Zato so mu zvesto in vestno služili kot svojemu kralju in Gospodu. Niso se ga sramovali, ampak šteli so si v največjo čast, s spokornimi deli pomagati mu križ nositi ter biti ponižni posnemalci Njegovih nebeških vzgledov. V vsem je bil vodilo svetnikom On, ki je »pot in resnica in življenje« (Jan. 14, 6.) in kateri je rekel: *To pa je večno življenje, da spoznajo tebe, samega pravega Boga, in Jezusa Kristusa, katerega si poslal* (Jan. 16, 3.).

Dne 15. mal. srpana se v naši škofiji spominjamo razhoda apostolov na vse štiri strani svetà oznanovat Jezusove nauke. Sv. cerkev apostole ta dan tako-le preslavlja z besedami sv. Janeza Zlatoustá: »Vi ste nepremakljivi stebri prave vere, vi skale

sv. cerkve, vi žezla kraljestva, in te največje čede čuječi branitelji, vi ste brezplačni zdravniki boleznim človeštva in naše pokore usmiljeni sprejemalci pred Bogom!» (Propr. Labac.)

Kristijani, obrnimo pa sedaj pogled na-se! Vprašam le za prvo primero: Ali smo mi tudi nepremakljivi stebri prave vere? Ali smo apostolom in drugim svetnikom v tem vsi podobni? Oj, kako naglo se dá marsikateri kristijan današnjih dnij omamiti po lažnjivih besedah, po dvomljivih naukih, natišnjenih po slabih časnikih ali protiverskih knjigah, kako naglo, pravim, se dajo cele množice kristijanov zapeljati po spačenih in dobičkaželjnih ljudeh, morda celo po kacihi za ječo zrelih pretepecih ali po lastni sprijenosti odvrniti od Gospoda Jezusa Kristusa in njegovih namestnikov na zemlji! In ko slišim večkrat ob nedeljah pri »veri« peti besede: »Življenje zanjo (za sv. vero) dati, — Pripravljen je vsakdo«, tedaj me večkrat obide nekak strah, ako pomislim omahljivost, versko brezbržnost in nevarno mlačnost nekaterih kristijanov za nauke Jezusove, za zakramente, ki jih je Jezus postavil, za odpustke, ki jih imamo toliko, teden na teden, za razne pobožnosti med nami. — Kje so med kristijani današnjih dnij skale sv. cerkve? Kje zveste ovčice nebeškega Pastirja? Kristijani! To hodimo mi! Današnja pridiga naj nas po vzgledu svetnikov utrdi v živi veri v večlovečenega Boga Gospoda našega Jezusa Kristusa, kateri pravi: *Kdor v mene veruje, ima večno življenje.* (Jan. 6, 47.) Amen.

Val. Bernik.

2. Božja previdnost.

Kako jih bo kdo mogel tukaj v puščavi nasiliti s kruhom?

Mark. 8, 4.

V današnjem sv. evangeliju nam sv. Marka pripoveduje, kako da je nekedaj velika množica za Jezusom šla v puščavo in da so bili vže tri dni pri njem, željni poslušati njegove nauke in videti njegove čudeže. Z živem niso bili preskrbljeni in lakota se je začela pri njih oglašati. Jezus, vedoč za njih telesne potrebe, reče: *Množica se mi smili, ker glej! vže tri dni so pri meni in nimajo kaj jesti; in če jih nenasičene domu spustim, opešali bodo na poti, ker nekateri so od daleč prišli.* Učenci pa mu rekó: *Kako jih bo kdo mogel tukaj v puščavi nasiliti s kruhom?* Kaj ne, čudno vprašanje to od učencev, ki so vendar tolikrat s svojimi očmi videli,

da je njih mojster in učenik s samo besedo oživiljal mrliča, iz obsedenih izganjal hudobe in brez števila drugih čudežev storil ter s tem dovolj razodel svojo Božjo vsemogočnost. Enako bi bili tudi sedaj lahko zaupali v njegovo usmiljenje in previdnost, ne pa ga nezaupljivo vprašali: *Kako jih boe kdo mogel tukaj v puščavi nasiliti s kruhom?*

Poglejte! manjkalo je takrat apostolom tega, česar še dandanes v stiskah in nadlogah manjka veliko kristijanom, namreč žive vere v Božjo vsemogočnost in trdnega zaupanja v previdnost nebeškega Očeta. Od tod malosrčnost ali celo obupnost, od tod zdihovanje in pritožbe, da je Bog v nebesih na nas pozabil, ako pritiskajo križi, nadloge in pomanjkanje. Da pa Božja roka ni nič prikrajšana, njegova ljubezen in dobrotljivost do nas nič manjša postala, kakor je bila nekdaj v puščavi, ko je z malo kruhi in ribami nasitil po čudežu množico 4000 mož, hočemo danes premissljevati, kako božja previdnost vedno nad nami čuje in skrbi za vse svoje stvari.

Stari Egipčani so naredili solncu na čast, ker so ga za svojega boga častili, iz čistega zlata veliko mizo. Na to zlato mizo so prinašali vsaki dan najboljših jedi, ter vsakdo, bogati in revni, so smeli k tej mizi prisesti in jesti. Ta velika zlata solnčna miza je vže zdavnej zdrobljena, a velika splošna miza, kjer Božja previdnost in Njegova dobrotljivost sleherni dan na milijone in milijone svojih stvari živi in nasituje, je še vedno pogrnena, in vsakemu brez razločka je dovoljeno, da sme k nji prisesti in jesti; zakaj Bog, pravi sv. pismo, enako skrbi za vse svoje stvari.

Poglejmo najprej čudovitni način, kako Bog sleherni dan živi in ohranjuje nespametne stvari, in iz tega moramo sklepati, da Bog, ki tako čudovito skrbi za druge stvari, tembolj skrbi še za človeka, ki je krona njegovega stvarjenja. O Oče nebeški, kako velika in prostrana je miza, ki jo sleherni dan pogrinja in z jedmi oblaga tvoja previdnost! Kako brezštevilni so gosti, ki sleherni dan prihajajo k tej tvoji mizi in se pri nji nasitujejo! Kako mnogovrstna so jedila, katera jim prinašaš na svojo mizo! Natoroznanci naštevajo na tisoče in tisoče raznih živali in jih kličejo po imenih; koliko je pa še taci, ki jih ne poznajo! Koliko milijonov živali živi v zraku, v vodi in po suhem! V kozarcu vode, ki jo pijemo in je na videz čista, kakor kristal, živi brezštevilna množica živalic; — in kdo vé, koliko jih vsaki dan

pohodimo s svojimi nogami? Pa glejte! vse te milijone in milijone živalic po širnem svetu živi in ohranjuje sleherni dan Oče nebeški. Premišljevaje to vsemogočnost in previdnost Božjo kliče kraljevi prorok: *Velik je Gospod in velika je mogočnost in brez mere je modrost njegova. On daje travo rasti po gorah in zelišča v službo ljudem. On daje jed živalim in mladim vranam, ki vanj kličejo. In na drugem mestu govori: Oči vseh, o Gospod, so v te obrnene in ti jim daješ jed o pravem času. Ti odpiráš svojo roko in napolnuješ z blagoslovom vse živali.*

Ko je očak Jožef egiptovskemu kralju Faraonu razložil sanje o sedmih debelih in sedmih medlih mršavih kravah, rekoč, da sedem debelih krav pomenja sedem rodovitnih, sedem mršavih krav pa sedem lačnih let, postavil ga je kralj za svojega namestnika in oskrbnika dežele. In Jožef je v sedmih rodovitnih letih toliko žita spravil v svoje shrambe, da je v sedmih lačnih letih preživel vso deželo. Za to skrb je prejel Jožef ime *oče dežele*, »odrešenika sveta.« Ali kaj je ta skrb Jožefova, v primeri s skrbjo neskončne previdnosti Božje! Jožef je preživel le sedem let majhno pokrajino, Bog pa živi in ohranjuje vže na tisoče let vse milijone in milijone ljudi in živali. Zategadelj nam kliče Zveličar: *Poglejte ptice pod nebom! Ne sejejo in ne žanjejo in v žitnice ne spravljajo, a nebeški Oče jih živi.* Veselo prepevaje skačejo od vejice do vejice in prepuščajo Bogu skrbeti za živež. Ako pa Bog skrbi za ptice pod nebom, bode tembolj skrbel za človeka, ki ga je postavil za gospoda čez vsa dela svojih rok in mu v službo podvrigel goved in ovce, živali na suhem, ptice v zraku in ribe v morji. Če imajo živali kot človekovi služabniki vsega na obilnem, česa naj bi potem človeku kot njihovemu gospodu primanjkovalo? Zato uči sv. Peter rekoč: *Nanj vračajte vse svoje skrbi, on skrbi za vas.*

Da res Bog prečudno skrbi za človeka, ki vanj zaupa, kaže nam že sv. pismo. Komu je neznana prigodba z Danielom v Babilonu, ki je bil vržen v levnjak, da bi ga bili sestradani levi razmesarili in požrli? Vsakdo je mislil, lačni levi bodo nanj planili in pri tej priči ga razčveterili, kako bi bil šele kdo na to mislil, da bi mu bil v levnjak jesti prinesel? Bog v svoji vsemogočnosti ga pa ni le levov obvaroval, da mu nihče ni nič žalega storil, ampak je skrbel tudi za to, da je živež prejel daleč iz dežele svojih očetov. Njegov angel se prikaže Habakuku, ki je ravno jed nesel na polje ženjem in mu rekel, naj nese to jed Danielu v Babilon, ki je vržen v levnjak. In ko se Habakuk iz-

govarja, da Babilona nikoli ni videl in tudi ne vé za levnjak, zgrabi ga angel in po zraku nese v Babilon pred levnjak, da Danielu prinese jed. Vidite, tako Bog skrbi za te, kateri se ga bojé in vanj zaupajo. In kako je šele skrbel za vse Izraelsko ljudstvo onih 40 let, kar so bivali v puščavi! V puščavo prišedši mislili so, da bodo morali lakote poginiti in da obljubljene dežele nikdar ne bodo videli. Eni so celo godrnjali in rekli: *Nam bo li mogel Bog jedi pripraviti v puščavi?* Ali kmalu so v svoje osramotenje spoznali, da more Bog celo v prazni in nerodovitni pustoti svojim izvoljenim, kateri vanj zaupajo, mizo pogrniti in predstaviti jedi, kakoršnih še nikoli niso videli. Rekel je namreč Mojzesu: *Zvečer bote jedli meso in zjutraj vam bom dežil kruha z nebes, in zvedeli bote, da sem jaz Gospod, vaš Bog.* Vsled tega jim je poslal zvečer prepelice, ki so obsule šotore, zjutraj pa je bilo vse polno mane krog šotorov, katere je vsak nabral, kolikor je bilo potreba. Če jim je manjkalo vode, udaril je Mojzes s svojo palico na skaló, in jim je pritekla. Tako jih je živil Bog v puščavi celih 40 let in je še ta čudež nad njimi storil, da se vsa ta leta njih obleka in njih obuvalo ni niti raztrgalo, niti postaralo. Tako se je lahko vse Izraelsko ljudstvo do živega prepričalo, kaj da more Božja vse-mogočnost in kako prav je, da v njegovo modrost in previdnost vedno trdno zaupamo. Da, morda je bil vže marsikateri izmed vas v pomanjkanju in v skrbeh, s čim bode preživel sebe in svoje otroke, da je z besedami sv. evangelija premišljal: Kaj bomo jedli? kaj bomo pili? S čim se bomo oblačili? Pa — Božja previdnost mu je naklonila ali kako delo in zaslužek, ali dobrih ljudi, ki so mu bili v revi in bedi rešilni angel.

Zategadelj se smemo pač trdno zanesti na njegove obljube, ko pravi: *More li mati pozabiti svojega otroka? In če bi tudi mati nanj pozabila, jaz na-te nikdar ne bom pozabil, zakaj, glejte! zapisane vas imam na svojih rokah.* In drugod nam zapoveduje: *Kličí me ob dnevu stiske, jaz te bom rešil in ti boš hvalil moje ime.* Zatoraj slušajmo svét sv. Petra, ki nam kliče: *Na Gospoda zvracajte vse svoje skrbi, njemu je skrb za vas. Amen.*

M. Torkar.

Sedma nedelja po binkoštih.

I. Priprava svetnikov na smrt.

Vsako dobro drevo rodi dober sad.

Mat. 7, 17.

Lepo je spomladi opazovati po vrtilih drevje, kako zelení, cvete in se pripravlja za sad. Mično je po letu in jeseni gledati sadno drevje, kako zorí, kako nam donaša svoj sad, in prijetno je okušati raznovrstni sad.

Lepo je bilo gledati v dosedanjih pridigah po vrtu svete katoliške cerkve, kako rastó, kako cvetó, kako zoré ondi drevesa za sv. nebesa. Ta drevesa so svetniki in svetnice božje. Stopimo danes na ta božji vrt, da si ogledamo prav od blizu, kako so se svetniki pripravljali, da jim življenje prinese dober sad, ali z drugimi besedami: pogledjmo danes pripravo svetnikov na smrt.

Splošno se lahko reče, da je bilo celo življenje svetnikov priprava na srečno smrt, vendar pa so se na smrt še posebej pripravljali. In, kako so se svetniki pripravljali na srečno smrt, o tem se danes po njih podučimo.

1. *V vseh svojih delih se spominjaj svojih poslednjih rečij, in vekomaj ne boš grešil.* (Sir. 7, 40.) Ta zlati nauk je bil svetnikom vodilo in merilo v vsem življenju. Zato so dan na dan resno premišljevali o smrti, o njeni grozi, o njenih nasledkih, odločilnih za čas in večnost. Cesar se človek vsak dan uči, tega se tudi nauči; zato so se svetniki v življenju naučili smrti gledati v oči. Sv. Pavel pravi: *Umiram vsak dan.* (I. Kor. 15, 31.) V samostanu sv. Teodozija pri Betlehemu so imeli po njegovem ukazu vedno en grob pripravljen, da bi se vsak spomnil: Morda bom jaz prvi tu notri. Sv. Vincencij Pavlanski je rekel nekemu duhovniku v svojem misijonskem zavodu: »Od 18 let sem se nisem nikoli vlegel k počitku, ne da bi se bil poprej tako pripravil, kot bi moral umreti tisto noč.« Sv. Hilarijona napadejo v puščavi tolovaji ter ga vprašajo, videč ga čisto mirnega: »Kaj bi ti naredil, ko bi prišli tatje?« »Kdor nič nima«, odvrne, »se jih ne boji.« »Pa te lahko umoré.« »To je res«, pravi, »toda smrti se ne bojim, ker sem zanje vedno pripravljen.« Zato je govoril ta svetnik na smrtni postelji svoji duši: »Kaj se bojiš, 70 let si služila Bogu, ali se hočeš mar bati

smrti?» Da bi mogli pač tudi mi ostati tako mirni, ako pride smrt, po besedah sv. pisma, *kakor tat po noči* (I. Tesal. 5, 2.)

2. Kar je svetnikom ločitev s tega sveta lajšalo, bilo je to, ker so se v življenju navadili svet zaničevati, ne ceniti posvetnega veselja in zemeljskega imetja. Njih srce ni bilo navezano ne na bogastvo, ne na časti, ne na mesene sladnosti. Ko jih je zalotila smrt, ni imela nobene zveze med njimi in zemljo več raztrgati. Kdor pa je ves navezan na posvetno, umrje težko. A kdor je že davno odmril sebi in svetu, tega smrt je vesela, ker ga popelje v višje, v večno življenje. Tak se tudi ne dá zbegati po nobenem trpljenju. Tolaži se s psalmistom (125, 5): *Kateri sejejo s solzami, žanjejo z veseljem*. Sv. Honorij je opominjal svoje učence: »Bratje, razpadljiva je koča, v kateri prebivamo. Naj se v življenju pospnemo še tako visoko, smrt nas potegne v nižavo. Jezus nam je prinesel s svojim vstajenjem večno življenje ter pregnal grozni strah pred smrtjo. Živite torej tako, da se konca svojega življenja ne bote bali in to, kar imenujejo »smrt«, imeli le za preselitev. Nič ni boljše, kot prostovoljno se odpovedati temu, kar moramo kmalu zapustiti primorani.« Prav tako je naredil sv. Aleš na ženitovanjski večer, ko je vse premoženje, nevesto in stariše popustil, ter zbežal v daljni svet. V domači hiši je, kakor vam znano, umrl mnogo let potem kot nepoznan siromak, a po čudežih izkazan za svetnika. Sv. cesarica Matilda, sv. vojvoda Frančišek Boržija in mnogo druge visoke osebe so se, svesti si minljivosti vsega posvetnega, odrekli svojim častem in bogastvom ter v spokornih oblačilih ali po samostanih pričakovali rešilnega angela — blede smrti. Samo ljubezen božjo in ljubezen do bližnjega so gojili v spokornih dneh. Iz ljubezni do Boga in do bližnjega so opravljali dobra dela, in ker *ljubezen nikoli ne mine* (I. Kor. 13, 8.), zato so se v sveti ljubezni ločili tudi s tega sveta.

3. Pripravljali so se svetniki na srečno smrt, na »smrt v Gospodu« tudi s premišljevanjem prebritkega trpljenja in grenke smrti Gospoda našega Jezusa Kristusa.

O sv. Karolu Boromeju ste slišali pri drugi priliki že več. Danes pa vam povem, kakšna je bila njegova bližnja priprava na smrt. Predčuteč bližajočo se mu smrt, podá se sveti kardinal v samoto in sicer na švicarsko mejo na goro Veksalo, kjer se nahajajo jako umetniško izdelani oddelki vseh treh delov sv. rožnega venca. Med podobami iz Jezusovega odrešenja zlasti

dve močno vplivati nanj: Jezus potí krvavi pot na Oljski gori, in Jezus povelíčan vstane od mrtvih. Pri prvi podobi premišluje smrtno grozo Odrešenikovo in strah njegove človeške narave pred trpljenjem in smrtjo, pri drugi pa se popolnoma združi v duhu, z božjim Zveličarjem ter se mu popolnoma daruje. Mnogo premoli sv. Karol ondi, hudo se posti in pokori. Bolan se vrne nazaj v Milan. Ker pa je imel smrt vedno kot pravo pot in edino sredstvo, da se vekomaj združi z Bogom, zato se je ne ustraši, ko mu potrka na vrata. Pobožno prejme sv. zakramente, tolaži potem svoje žalostne prijatelje ter z velo roko blagoslovi vse nazoče. Odslej ima oči vedno uprte na križ, ustna pa se mu drže na smeh, ko njegova čista duša splava pred božji prestol. Bilo je leta 1584.

Tudi sv. Filip Benicij je, sluteč svojo smrt, zahteval sveto razpelo, in pritiskivši je na ustnice, je rekel: »To je knjiga, v kateri sem vedno bral ter se učil.«

Blažena Marjeta Alakok, katero sem vam že večkrat omenil, pa je našla v svojem zadnjem boju najslajšo tolažbo v presv. Srcu Jezusovem. Rekla je okoli stoječim: »O, kako sladko je umreti, ako ima človek vedno pobožnost do presvetega Srca Jezusovega, našega sodnika!«

4. Ob smrtni uri skuša hudobni duh z vsemi močmi, da bi dušo ugrabil za-se. Straši jo s starimi grehi, da bi jo spravil v obupnost. Peklenskemu skušnjavcu niso mogli uiti največji svetniki na smrtni postelji, zakaj ravno nanje je najbolj prežal. Toda zmagonosno so se bojevali zoper peklenško kačo s pomočjo tiste, ki je *kači strla glavo* (I. Mojz. 3, 15.) po svojem brezmadežnem spočetju kot izvoljena Mati Sina božjega. Marija, Mati Kristusova, je njim, ki so jo v smrtni uri zaupljivo klicali na pomoč, kazala na neskončno zasluženje svojega božjega Sina. Kazala je na rane Odrešenikove ter se skazovala vedno zvesto Pomočnico umirajočim, kateri so jo skesano prosili pomoči »sedaj in ob naši smrtni uri«.

Ce omenim, da so se svetniki za srečno zadnjo uro priporočali tudi ženinu Marijinemu in varuhu sv. Družine, sv. Jožefu, pa sv. Barbari, naznanil sem vam s tem kratko, kje iščimo tudi mi pomoči in tolažbe za svojo poslednjo uro.

Seveda pa nam sv. cerkev, ustanovljena po začetniku vseh milostij, kaže, kje je naša najpoglavitnejša pomoč za srečno zadnjo uro, namreč v vrednem prejemu zakramentov svete

pokore in sv. Rešnjega Telesa pa svetega poslednjega olja. Sv. zakramenti nas pripravljajo, da hrepenimo po združenju z Bogom v nebesih. Zato so svetniki, kolikor le mogoče, pravočasno poskrbeli, da so prejeli vse te tri sv. zakramente. Četudi so se svetili v čednostih, vendar se niso pred Bogom nikoli zdeli samim sebi dovolj čisti in močni. Zato so hoteli iti smrti nasproti popolnoma čisti tudi v božjih očeh in okrepečani s sveto popotnico, ž Njim, kateri je rekel: *Kdor je ta kruh, bo živel vekomaj.* (Jan. 6, 59.)

Dobro so pomnili svetniki tudi besede sv. Jakoba (5, 14. 25.): *Če je kdo bolan med vami, naj pošlje po cerkvene mašnike, in naj molijo nad njim, in naj ga mazilijo z oljem v imenu Gospodovem; in verna molitev bo otela bolnika, in Gospod mu bo polajšal, in, ako je v grehah, mu bodo odpuščeni.*

Poljski svetnik sv. Stanislav Kostka, ki ima veliko podobnostij s sv. Alojzijem, je zapustil svet, še ne 18 let star. Celo njegovo življenje je bilo tako bogoljubno, da tudi smrt ni mogla biti drugačna, kakor sveta. Njegovo veselje je bila molitev in uk, bil je tako rahločutno čist, da je omedlel, ako je čul količkaj spolzko besedo. Tri leta se je učil na Dunaju pri oo. jezuitih, bil vsak dan pri dveh sv. mašah in z gorečo pobožnostjo prejemal sv. obhajilo. Posebno je častil sv. Barbaro, ker je bral, da še ni umrl nihče brez sv. popotnice, kdor njo večkrat kliče na pomoč. Nebeško Mater je imenoval svojo mater in večkrat čez dan jo je prosil blagoslova.

Ko nevarno zboli ter hoče prejeti sv. popotnico, branita se po duhovnika poslati njegov hišni gospodar — luteranec — in njegov neverni brat. Tedaj pa se prikaže sv. Stanislavu sveta Barbara z dvema angeloma ter mu prinese sv. obhajilo na postelj; précej na to se mu z Jezusom v naročju prikaže tudi Marija ter mu ga dá poljubiti. Sv. mladenič vstane zdrav in se odloči vstopiti v tovarštvo Jezusovo. Peš potuje v Rim, kjer ga vrhovni predstojnih jezuitski, sv. Frančišek Boržija, z veseljem sprejme med novince. Bilo je to v vinotoku l. 1567.

Začetkom meseca vel. srpana prihodnjega leta pride v Rim predstojnik jezuitov na Nemškem, zveličani Peter Kanizij, ki je spisal prvi katekizem. Naprošen po sv. Frančišku Boržija, govori sv. mož mladim poslušalcem, kako dobro je vsaki mesec tako začeti, kakor bi bil zadnji v našem življenju. Po končanem govoru reče sv. Stanislav v krogu svojih tovarišev: »Te besede

so pač za vsacega svarilen glas, ali posebno so veljale meni; zakaj za me je ta mesec res zadnji.« Deset dnij po tem dogodku je bil god sv. Lavrencija. Sv. Stanislav gre k sv. obhajilu z nekim pismom na srcu. V svoji nedolžni preprostosti je namreč pisal svoji ljubi nebeški Materi, kako bi že rad počival v njenem naročju, in kako presrčno želi biti na dan njenega vnebovzetja pri nji, da bi mogel dostojno praznovati ta veseli spomin. Sv. Lavrencija je prosil, naj izroči to pismo nebeški Materi in podpira njegovo prošnjo. Še tisti večer zboli, dasi je bil doslej čvrst, cvetoč; cvetel je za nebesa, začel je zoreti. Pred praznikom Marijinega vnebovzetja popoldne se mu bolezen zelo shujša, mrzel pot mu stopi na čelo. Pade v nezavest, a se zopet zavé. Na njegovo željo, da bi umrl kot spokornik, položé ga na tla in mašnik mu prinese sv. popotnico. Angelskemu mladeniču zažari obličje v nebeškem veselju. Z rožnim vencem v rokah in z očmi proti Marijini podobi obrnjenimi, pričakuje preselitve k Jezusu in Mariji. Po polnoči začne pojemati. Zamakne se. Obličje se mu spremeni, ustnice se nekoliko gibljejo in lahno nasmehavajo. Kar vsklikne: »Glejte, moja ljuba Mati v krogu svetih devic« — in njegova duša splava iz telesa k Mariji v nebesa.

Kristijani! Kadar se nam približa zadnja ura, bodisi prej ali slej, ne mislimo, da je to slučajno, ampak, da božja volja hoče tako. Božja volja pa hoče tudi, da nas nepripravljenih ne najde. Jezus pravi: *Čujte tedaj, ker ne veste ne dneva, ne ure.* (Mat. 25, 13.) Svetniki in svetnice božje pa so nam priče, kako draga je pred Gospodovim obličjem smrt njegovih svetih. (Ps. 115, 5.) Svetniki in svetnice božje so nam tudi pokazali, kako je treba vse uravnati, da človeka smrt ne najde nepripravljenega. V zdravih dneh so že mislili na svojo smrt ter skrbeli za »dober sad«, prezirali so vse posvetno, premišljevali so Jezusovo trpljenje in smrt, priporočali se Mariji in drugim svetnikom ter, prejemši sv. zakramente, čisto spokorjeni celó hrepeneli po tej božji dekli, po rešilni smrti, da bi jih vekomaj združila s troedinim Bogom in vsemi izvoljenci nebeškimi. Amen.

Val. Bernik.

2. Prilika o drevesu.

Vsako dobro drevo rodi dober sad,
malopridno drevo pa rodi malopriden
sad. Mat. 7, 14.

Vse stvarjene reči božje so za nas velika knjiga, katero je Bog sam spisal, in v kateri nam je v vidnih podobah postavljeno pred oči skoraj vse to, kar nas sv. vera uči z besedami. Da bi mi le prav umeli te podobe, potem bi bil celi veliki svet za nas nekak velik tempel, in vsaka stvarjena reč za nas podučljiva pridiga. Odtod je prišlo, da je naš božji Zveličar pri svojih naukih najrajše jemal podobe in prilike od vidnih stvarjenih rečij, n. pr. sedaj od ptic pod nebom, sedaj od limbarjev na polju, sedaj od pastirja in ovac, sedaj od vinske trte, sedaj od kvasu, sedaj celó od domače koklje, sedaj od žetve itd. Ena taka podoba resnic božjih je posebno tudi drevo; to je prav vidna podoba človeka in človeškega življenja. Zato primerja Gospod Jezus v današnjem sv. evangeliju človeka drevesu, rekoč: *Vsako dobro drevo rodi dober sad; malopridno drevo pa rodi malopriden sad. Dobro drevo ne more malopridnega sadu roditi, tudi ne malopridno drevo roditi dobrega sadu. Vsako drevo, katero ne rodi dobrega sadu, bo posekano in v ogenj vrženo.* (Mat. 7, 17.) In ravno to priliko o drevesu hočemo danes nekoliko premišljevati. — Govoriti hočem v imenu Jezusa in Marije.

Iz človeka more kdaj nekaj velicega in častitljivega postati na onem svetu. Sv. vera nas tega zagotavlja. Jezus sam pravi: *Takrat se bodo pravični svetili kakor solnce v kraljestvu svojega Očeta* (Mat. 13, 43.), kjer bodo poveljani na duši in na telesu. In sv. apostol Janez piše: *Sedaj smo otroci božji, in ni še očitno, kaj da bomo* (namreč kdaj v božjem veličastvu). *Vemo, da bomo, ko se prikaže, njemu podobni, ker ga bomo videli, kakoršen je.* (I. Jan. 3, 2.) Sedaj tega še ne umemo; kakor malo se na jabolkovi pečki pozna, kako veliko in lepo drevo bo kdaj iz nje zrastle, tako se sedaj pri revnem človeku ne vidi, kaj lepega, velicega in nebeškega bo kdaj postalo iz njega v prihodnjem življenju.

Sedaj pa nastane vprašanje: Kaj se mora z jabolčno pečko zgoditi, da postane sčasoma veliko, rodovitno drevo? In kaj se mora tudi s človekom zgoditi, in kaj mora on storiti, da bo kdaj kaj lepega in velikega iz njega postalo v nebesih?

Če hoče iz drevesnega semena postati sčasoma veliko, sadosno drevo, je pred vsem potrebno, da se jabolčna pečka položi v dobro, pripravno zemljo, in v zemlji naredi korenine. Vendar to še ni zadosti; ako hoče drevo bujno iz zemlje rasti, mora dobiti tudi živež od zgoraj, oblaki ga namakajo z dežjem, in solnce mu daje luč in gorkoto. Da, tako močno hrepeni drevo po solnčni luči in gorkoti, da se večjidel veje in perje obračajo proti solncu, v temotnem ali celó zaprtem kraju bi drevo le hiralalo ali se celó posušilo. Tudi človek mora takorekoč svoje korenine tukaj na zemlji imeti; kajti zavoljo telesa se mora pečati tudi s časnimi rečmi, ali zaradi duše mora vkoreninjen biti v zemlji sv. katoliške cerkve, on mora krščen biti. Ali to ni zadosti, da je le po imenu kristijan; on mora hrepeneti po tem, kar je zgoraj, namreč po nebeški luči in gorkoti. Nebeška luč pa je za nas resnica, posebno resnice sv. vere; gorkota pa je milost božja, katera nagiba dušo, ter jo močno in veselo dela za vse dobro. Nebeško solnce, od katerega prihaja vsa resnica in milost, je Jezus Kristus. Odtod pride, da tak človek ne more rasti v dobrem, ki skrbi le samo za časne reči, ali kateremu so mar le posvetne reči in raztresečnosti. Človek se more v dobrem le utrditi, če s poslušanjem Kristusovih nauk, z branjem dobrih knjig, z molitvijo in s svetimi zakramenti, posebno s presv. Rešnjim Telesom od zgoraj dobiva živež za svojo dušo. Posebno je nedelja ali kak zapovedan praznik za to pripraven dan, ker ta dan nekako obilnejše in močnejše nebeško solnce, Jezus Kristus, daje svojo luč in gorkoto vsem, kateri mu hočejo odpreti svoja srca. Odtod pride, da nekateri ljudje v vsem svojem obnašanju postajajo tako meseni, tako posvetni in sprijeni, ker niso dovzetni za resnice sv. vere, in ne prejemajo sv. zakramentov. Vsi oslabé na svoji duši, kakor bi moralo tudi drevo oslabeti, če bi ga záprli v temoten kraj in mu odtegnili vso luč in gorkoto. Kako raste marsikateri mladenič ali deklica v svojih mladostnih letih, enako čvrstemu, mlademu drevescu, dokler prejema njegova duša doma, v šoli in v cerkvi duhovno hrano v poslušanju verskih resnic in v vrednem prejetanju sv. Rešnjega Telesa; nasproti pa postane ves zanemarjen, neveron, prevzeten in nečist ravno tisti človek, ko odraste in se začne odtegovati od božje besede in od prejetanja sv. zakramentov.

Kajti, če hoče drevo prinesti v resnici dober sad, se ne sme pustiti, kakoršno je od nature, temveč mora biti cepljeno, t. j. mora se odraslek žlahtnega drevesa vanj tako vložiti, da se oba skupaj

vrsteta, in se divje drevo navzame natore zlahtnega drevesa. Ravno taka je tudi pri človeku. Dasiravno je namreč človek pri sv. krstu kakor nadepolno drevesce vsajen na vrt matere katoliške cerkve, vendar ostane pri vsem tem zaradi izvirnega greha k hudemu nagnjen, skoraj nekak divjak; potreba je torej, da se druga boljša mladika vanj vcepi in vraste, da more bolj Boga ljubiti in iz ljubezni do Boga prav in dobro delati. Ta boljša mladika je Jezus Kristus sam. Zato on pravi: *Ostanite v meni, kakor jaz v vas. Kdor ostane v meni in jaz v njem, on rodi veliko sadu, ker brez mene ne morele nič storiti.* (Jan. 15, 5.) Le ta tesna sklenitev človeka s Kristusom ali takorekoč cepljenje človeka s Kristusom se zgodi pri vrednem prvem sv. obhajilu. S tem presvetim zakramentom se prične v človeku nekako novo življenje; kajti on zadobi veselje in moč storiti in pretrpeti vse, kar Bog hoče, in prinašati sad dobrih del, zaslužljivih za večno življenje. In tak razloček je med človekom, kateri brez Kristusa tja v en dan živi po svojem hudem nagnjenju, in med človekom, ki živi v duhovni zvezi s Kristusom, kakor je razloček med necepljenim divjakom in med požlahtnenim sadnim drevjem. Kako visoko moramo torej ceniti sv. obhajilo in kako skrbno si moramo prizadevati za večkratno sklenitev z Jezusom pri sv. obhajilu, ker le potem postajamo podobni nekako cepljenim drevesom, ki moremo prinašati sad dobrih del za večno življenje.

Da pa sadno drevo lepo raste in prinaša obilno dobrega sadu, se mora posebno v prvih letih od nepotrebnih odraslekov obrezovati, od goseničnih gnezd in od drugih mrčesov trebiti in očiščevati. Nekaj enacega se mora tudi zgoditi s človekom. Tudi pri človeku se že v mladosti pokažejo marsikateri napake: svojeglavnost, nepokorščina, lažnjivost, nezvestoba, prevzetnost itd. Te in enake napake so takorekoč divji odrasleki in gosenična gnezda pri otrocih; le-te morajo stariši in vzgojitelji opazovati in zatirati, sicer postanejo iz majhnega pozneje velike hudobije, katere se težko odpravijo. To velja tudi odraslim mladeničem in dekletom v ozir slabih družčin in grešnega znanja. Tukaj veljajo besede Kristusove: *Če te oko pohujša...*

Še eno je potrebno, da more iz mladega drevesa lepo, močno drevo izrasti: mora se mu večjidel podpora dati, da ga kak vihar ne polomi. Tudi človek, zlasti v mladosti, je podoben mlademu, šibkemu drevesu, ki ga more marsikateri vihar skušnjav podreti ali premagati; zato potrebuje tudi on podpore ali posebne pomoči,

da se more lažje v dobrem obdržati in premagovati skušnjave. Podpore pa so, razven milosti božje, molitev, sv. zakramenti, lepi zgledi in priprošnje svetnikov, posebno Marije Device, kraljice vseh svetnikov, sv. Alojzija, varstvo sv. angela varuha in tudi vidnih varuhov, zlasti starišev, skrbnih spovednikov itd. O, kako potrebno in tudi koristno je zlasti za mladega človeka, če živi pod varstvom skrbnih svojih varuhov in jih tudi rad posluša in uboga! Zavarovan bo pred marsikatero časno in tudi večno nesrečo.

Včasih se tudi zgodi, da začne kako drevesce krivo rasti. Če se to zapazi, se lahko še poravna; ako pa zraste krivo in debelo postane, ga pozneje ni mogoče več vravnati. — Ravno taka je tudi s človekom. V mladosti se more človek še na dobro naravnati; ali če zraste in se utrdi v hudobijah, n. pr. v svojeglavnosti, v preklinjevanju, v pijančevanju itd., ostane, kakor se je v mladosti navadil; zato pravi sv. pismo: *Mladenič, svoje poti navajen v mladosti, tudi v starosti od nje ne odstopi*; in vsakdanji pregovor pravi: *Česar se je mlad naučil, star zna*. O, spoznajte, vi starejši, koliko je na tem ležeče, da se vaši otroci že v mladosti naučé lepih nauk, lepih čednostij, ne pa hudobij. Nikakor ne mislite in recite: »Sedaj je otrok še neumen, se mu mora kaj pregledati, bo že pozneje boljši, ko k pameti pride.« O, to se pač malokrat zgodi.

Kristijani! pokazal sem danes, kako je drevo prilika ali podoba človeka. Še bi se dalo veliko o tem govoriti in kazati, kako je drevo podoba človeka in človeškega življenja, pa čas tega ne pripusti. Zato v sklepu le še to rečem: Skrbimo, da homo, po besedah Jezusovih, dobra drevesa, ki prinašajo dober sad. Kajti *vsako drevo, ki ne prinese dobrega sadu, bo posekano in v ogenj vrženo*. Amen.

J. Kerčon.

Osma nedelja po binkoštih.

I. Sodba božja in svetniki.

Daj odgovor od svojega hiševanja.

Luk. 16, 2.

Daj odgovor od svojega hiševanja, zakaj posehmal ne boš mogel več gospodariti. Tako je evangelijski bogati gospodar zaklical svojemu hišniku. Tako pa bo zaklical tudi nebeški gospodar nam

vsakteremu précej po smrti. *Ijudem je odločeno enkrat umreti, potem pa je sodba* (Hebr. 9, 27.), uči sv. Pavel. Vsi se moramo pokazati pred sodnjim stolom Kristusovim, da slehern prejme v svojem telesu, kakor je storil, ali dobro, ali hudo. To so zopet besede sv. Pavla v II. listu do Kor. (5, 10.).

Božja sodba je dvojna: précej po smrti je posebna sodba, ob koncu sveta pa bo še vesoljna ali splošna sodba, kakor jo je Jezus večkrat prerokoval. Vesoljna sodba bo potrdila posebno.

Božja sodba je potrebna, da se vendar slednjič izreče popolnoma pravična, nepristranska sodba, katere sedaj v življenju ni. *Bog ne gleda na vnanjo veljavo ljudij.* Bog ne gleda na imenitnost osebe, ampak *pregleduje srca in obisti.* (Ps. 7, 10.) Tega ljudje ne morejo; zato bo sodba Boga vsevednega neskončno pravična. Tedaj bo poplačana prava čednost, katero svet zaničuje in prezira, popolnoma po zasluženju; tedaj bo tudi kaznovana pregreha, katero svet tako rad olepšava ali zakriva, popolnoma pravično. Le Bog more vse to poravnati; zato mu kliče sv. Janez v skrivnem razodenju (16, 7.): *V resnici, Gospod, vsemogočni Bog! resnične in pravične so tvoje sodbe.* Taisto je izrekel tudi Jezus v evangeliju sv. Janeza. (5, 30. 8, 16.)

Sodba božja pa nima samo namena, prav popolnoma izreči pravico, ampak, da nas spomin nanjo v življenju boljša ter pripravlja za srečno večnost. Resnobno nas opominja greha se varovati, dobro pa delati. *Delajte si prijatelje s krivičnim mamonom,* t. j. s posvetnim blagom, *da vas, kadar obnemagate, vzamejo v večna prebivališča,* uči Jezus v današnjem evangeliju.

In vendar tako radi pozabimo na vse to, živimo dostikrat, kot bi ne bilo ne smrti, ne sodbe. Premalo si jemljemo k srcu, da bo treba odgovor dajati od tega, kar smo storili hudega, in od tega, kar smo po zanikernosti opustili dobrega. *Bogu je lahko smrtni dan vsakemu povrniti po njegovih delih,* pravi Sirah (11, 28.). Tedaj bo odločena naša večnost — srečna ali nesrečna. In tisti odločilni dan za marsikoga izmed nas morda ni več tako daleč, gotovo pa bližje, kakor si ga mislimo.

Kakor so nas danes teden učili svetniki pripravljati se na srečno smrt, tako naj nas danes za sklep teh pridig učé tudi pripravljati se na sodbo božjo.

Zopet moram poudariti, da so imeli svetniki sodbo božjo vedno živo pred očmi. Zato so pri vseh svojih dejanjih gle-

dali na konec. O sv. Efremu iz Edese, cerkvenem učeniku četrtega stoletja, vemo, da ima svojo svetost zahvaliti najbolj premišljevanju o sodbi božji.

Bil je sin bogaboječih kmečkih starišev, a v mladih letih se je storil deležnega nekaterih krivic. Necega dné meče kamenje na edino kravo revnega moža in podi jo tako daleč, da se žival v gozdu izgubi, kjer jo divje zveri raztrgajo in požró. Za sedaj ostane to brez kazni, a Bog ga udari pri drugi priliki. Nekega dné sam zaide v gozdu ter prenoči pri nekem čedniku, kateri je v pijanosti izgubil izročeno mu čedo. Oba vržejo v ječo, meneč, da je tudi Efrem sokriv te nesreče in sta baž ko ne oba prikrila čedo, da bi se je polastila. Tako pride Efrem po nedolžnem v ječo. Tam pa se prepriča, koliko je hudodelnikov, kateri so bili, kakor on, na videz po krivici vrženi v ječo, a so slednjič priznali svoje stare in prikrité pregrehe. Iz tega posname Efrem, da je Bog pravičen, da Bog hudo gotovo kaznuje, četudi ne précej, ker hoče pustiti časa, da se grešnik spokori. Oproščen iz ječe, začne Efrem vse drugače živeti. Zatajuje se in premaguje, kroti in pokori ter živo premišluje božjo sodbo. Ko postane dijakon, — mašnik postati se je bal, — tedaj tudi v svojih pridigah nobene resnice tako pogosto ne obdeluje, kakor božjo sodbo. V duhu se postavi vselej pred božjega Sodnika, na prestolu sedečega, kateremu imamo dati *odgovor od svojega hiševanja*. Pa tudi sicer si je na vso moč prizadeval bližnjega odvrniti od greha, kazaje na vsevednega Sodnika. Tako reče nekikrat razuzdanki, katera je bila sicer pripravljena grešiti na skrivnem, ne pa očitno: »Ženska, ti se bojiš ljudij, božjega očesa pa se ne bojiš, katero pregleda tudi najskrivnejše kote. Boga se ne bojiš, kateri bo sodnji dan vse razkril in vsakemu poplačal po njegovih delih?« Sv. cerkev praznuje god sv. Efrema dné 9. malega srpana.

Sodbo božjo si je prav živo predstavljal tudi mučenec sv. Jakob. Rojen v Perziji in kristijan je bil zaradi svojih izvrstnih zmožnostij kralju zeló priljubljen. A ta ga premoti, da se odpové krščanstvu ter moli vpričo kralja solnce in ogenj. Ko to zveste njegova pobožna mati in njegova ravno tako bogaboječa žena, pišeta mu: »Slišali sve, da si se s prilizovanjem in kraljevimi darili dal odvrniti od ljnbezni večnega Boga. Ker si se tako krivo-prisežno odpovedal pravemu Bogu, odpoveve se tudi me-dve tebi. Ne reci, da si najin. Nič več nočeva slišati o tebi.« Te resnobne in odločne besede pa zadenejo Jakoba tako bolešno, da ves skesan nad svojim malikovalskim dejanjem, reče: »Ako se

se moja mati in moja žena že v tem življenju ločita od mene, kaj pa stori z menoj pri sodbi še-le Bog, katerega sem razžalil tako hudo?» Očitno se spozna za kristijana, vesel gre v ječo, odtod na morišče, kjer mu polagoma odrežejo ali odsekajo prst za prstom na rokah in nogah, za tem roke, noge in glavo. Odtod njegov mučeniški priimek »Razrezanec«.

V začetku 15. veka je prehodil velik del Evrope sv. Vincencij Fererij. Povsodi pred knezi in škofi, pred velikaši in siromaki, pred učenjaki in preprostim ljudstvom je oznanoval z nebeško močjo in zgovorno besedo, sedaj kakor bobneč grom mogočno, sedaj zopet milo, kakor skrbna mati, sodbo božjo. V tistem času so se trije krivoverci: Viklef, Hijeronim in Hus zagnjali v nauke sv. cerkve. Silno je bilo greha in pohujšanja med velikimi in nizkimi. Toda prepričevalne besede svetega Vincencija Fererija o strašnih sodbah božjih so pretresle tudi najtrdovratnejše grešnike, da so glasno klicali po božjem usmiljenju ter očitno spoznavali svoje grehe.

Druge pripravljaje na sodbo božjo v svetem strahu, pripravil je tudi sebe najbolje. Prejemši sv. zakramente za umirajoče, da si brati iz Jezusovega trpljenja, zmoli še sedem spokornih psalmov in zaspi blaženo v Gospodu, da gre po zaslužen plačilo k nebeskemu Sodniku.

Premišljujočim pa strašno in pravično sodbo božjo svetnikom ni nikdar upadel pogum. Zdihovali so z Davidom: *Presuni moje meso s svetim strahom; zakaj tvojih sodb se bojim* (Ps. 118, 120.). Prosili so pa tudi s psalmistom (50, 1): *Miserere mei Deus! Usmili se me, o Bog, po svoji veliki milosti, in po obilnosti svojega usmiljenja izbriši moje hudobijo*. Zdihovali so s psalmistom: *Gospod, ako boš na pregrehe gledal, kdo bo obstal, o Gospod!* Izražali pa so tudi trdno upanje, nadaljevaje: *Toda pri tebi je sprava; moja duša v Gospoda upa*. (Ps. 129.) Trdno zaupajoč v božje neskončno usmiljenje, so se po svoji moči trudili tudi sami za milostno sodbo božjo.

Sv. Mehtilda je lepo pripravljena na smrtni postelji klicala božjega Sodnika. Tedaj se ji prikaže nebeski Ženin, rekoč: »Ne boj se ne smrti, ne sodbe, zakaj moje Srce imaš v zastavo, v pribežališče in večno prebivališče.«

Kristijani: Blagor nam, ako smo na smrtni postelji tudi mi pripravili svoje srce za dostojen sprejem nebeskega Kralja; blagor

nam, ako s svatovskim oblačilom posvečujoče milosti božje prestopimo prag tega življenja, blagor nam, ako po zgledu svetnikov pripravljeni na sodbo, stopimo pred Jezusa; z njegovim presvetim Srcem združene, bodo naše duše pričakovale v nebesih častitljivega vstajenja naših teles. Ko so poprej z njimi skupno delovale za večno zveličanje, bodo po poslednji sodbi skupno uživale večno srečo in slavo nebeško. Amen.

Val. Bernik.

2. Bogastvo in uboštvo.

Bil je neki bogat človek, kateri je imel hišnika. Luk. 16, 1.

Vsem je znano, da je v ozir časnih dobrot in časnega premoženja med ljudmi na svetu velik razloček. Med tem, ko imajo nekateri vsega časnega veliko in v obilnosti, drugi živé v pomanjkanju in v revščini. Za ene je tako preskrbljeno, da se jim ni treba bati nikdar pomanjkanja, drugi skoraj ne vedó, kje bodo dobili drugi dan kosček kruha. Pri pogledu tolikega razločka, bi kmalu človek popraševal, kako da je mogla neskončno modra in pravična previdnost božja tako narediti? Vendar neskončno modri Bog vé, zakaj da je tako storil. Bog je namreč Gospod in lastnik vsega tega, kar mi imamo. *Moje so vse reči*, govori Gospod Bog, *gori na nebu in spodaj na zemlji*. Mi pa smo le oskrbniki ali hišniki teh rečij. Ali se pa mi torej smemo pritoževati zaradi tega, da nam je več ali manj rečij izročil v skrb? Ali ne sme Bog ravnati s svojimi rečmi, kakor on hoče? Bog nam je življenje dal brez našega zasluženja, in če ga nam ohrani na razni način, ali v bogastvu ali uboštvu, kaj more človek zoper to ugovarjati? Navadno se ima sicer bogastvo za največjo srečo, in uboštvo za največjo nesrečo. Vendar, kakor v mnogih drugih rečeh, tako so tudi v tej reči ljudje v zmoti. Premišljujmo torej danes nekoliko pri luči krščanske vere, kaj nam je misliti o bogastvu in uboštvu. Govoriti hočem v imenu Jezusa in Marije.

I. Ne dá se tajiti, da daje bogastvo človeku mnogo prednosti in dobrot. Premožni človek nima pekočih skrbij za življenje, kakoršne reveža večkrat zeló stiskajo in mu grené življenje. Bogatin ima veljavo pred svetom, ki navadno ceni človeka le po obilnosti njegovega premoženja. Bogatin si lahko kupi vse

potrebne reči, si lahko dovoli marsikatero reči za razveseljevanje življenja, in še celo v bolezni si preskrbi lažje zdravnika, zdravila in postrežbo, kakor kak revež. In koliko dobrega lahko stori bogatin s svojim premoženjem! On lahko obriše solze od očij ubogih vdov in sirot, on pomaga lahko ubogim družinam, poslaša celo britke ure bolnikom na postelji njih bolečin. In ako tako dela, ali ne bo občutil zaradi tega v svojem srcu sladkega veselja? Saj pravi sam Kristus, *da je bolj zveličansko dati kot jemati*. O, če vidi pri tem srčno hvaležnost, če vidi, da se je pri revežu žalost spremenila v veselje, ali ne občuti pri tem premožni darovalec sladkega veselja? — In če je bogatin obrnil svoje premoženje v dobre naprave, zidal ljudem cerkve in bolnišnice, napravil ustanove za reveže, ali ne bodo še pozni rodovi čez več stoletij blagrovali njegovega spomina, se s hvaležnostjo nanj spominjali in v molitvah svoje roke povzdigovali, da bi mu Bog povrnil njegova dobra dela? (Zgledi: Schellenburg, ustanovitelj ljubljanskega uršulinskega samostana, — rajni knezoškof Anton Alojzij, ustanovitelj deškega semenišča v Ljubljani.) In Bog bo tudi usmiljenim bogatinom njih dobra dela povrnil; kajti Jezus sam pravi: *Blagor usmiljenim, ker usmiljenje bodo dosegli*. Kar je premožen človek dobrega storil svojemu revnemu bratu, to je storil Gospodu samemu, ki zatrjuje, *da še celo kozarca mrzle vode, iz ljubezni podeljenega, ne bo pustil brez plačila*. In če, po besedah velikega angela Rafaela, *miloščina zbrisa grehe*, bodo dobra dela zbrisala grehe, ako jih je bogatin kaj storil po človeški slabosti.

Ako bogastvo premišljujemo od te strani, je pač za bogatega sreča, za katero je dolžan biti Bogu srčno hvaležen, ker si more z bogastvom ne le težave sedanjega življenja polajšati, ampak si ž njim kupiti celo nebesa, kar je storilo toliko svetnikov, ki se sedaj veselé v nebesih. — Pa premišljujmo bogastvo še od druge strani in bomo videli, da ne stori človeka vselej srečnega.

Premožni in bogati ljudje bi pač lahko živeli brez velikih skrbij za živež, obleko in stanovanje; pa skušnja nas uči, da to ni vselej tako. Bogati imajo, kar bi mogel človek komaj verovati, navadno še večje skrbi za časne reči, kakor revni; skrbi jih, kako bi mogli časno premoženje kmalu in varno na obresti naložiti; skrbi jih, da bi ne zgubili premoženja, skrbi jih, kako da bi mogli vedno več si pridobivati; skrbi jih celo to, da ne bodo zadosti imeli za živež; saj se je zgodilo celo to, da si je kak bogatin sam sebi vzel življenje iz strahu, da ne bo imel zadosti za živež. Saj

včasih kak bogatin bolj strahoma toži, kako se bo preživel, kakor kak reven delavec, ki se od pičlega dela svojih rok živi, in včasih še dela ne dobi. Vzrok tega je ta: bogastvo, ako človek skrbno ne čuje nad svojim srcem, zapelje v lakomnost, ki je nenasitljiva in hoče vedno več imeti. O lakomnosti je rečeno: *Zemlja ima svoje meje in vetrovi včasih potihnejo; lakomnost pa nima meje, nikoli ne počiva. Kakor so pijanci toliko bolj žejni, kolikor več pijejo, tako želijo lakomniki toliko več pridobiti, kolikor več imajo*, pravi sv. Janez Krizostom. In sv. apostol Pavel piše: *Kateri želé obogateti, padejo v zanjke hudičeve*.

Bogastvo, ki rodi lakomnost, pa človeka tudi lahko zapelje v mnoge druge grehe, kakor v goljufije, v odrtijo, da od bližnjega terja prevelike obresti, ali celó v tatvino, v trdosrčnost, da neusmiljeno zatirajo vdove in sirote. Na povračilo krivičnega blaga ne mislijo, zato trdijo sv. cerkveni učeniki, da morda zaradi nobenega družega greha, razven nečistosti, ne bo toliko ljudij pogubljenih, kakor zavoljo krivic, ker ne povrnejo krivičnega blaga. Zato je rekel sam Kristus strašne besede: *Težko bo šel bogatin v nebeško kraljestvo*.

Dalje uči skušnja, da bogastvo naredi le prevelikokrat ljudi prevzetne, da sami sebe preveč cenijo, reveže pa zaničujejo. Bogastvo zapelje v samopašno življenje, v trdosrčnost do ubogih, v mrzloto do Boga, v opuščanje molitve in službe božje, ker mislijo bogatini, da jim ni treba moliti, ker imajo vsega dosti, in včasih celó denar za Boga, kakor je nekdanja neka bogata gospa vdarila z roko na svoj žep, rekoč: »To, namreč denar, je moj bog.«

Poslednjič moramo vedeti, da moramo premoženje po volji božji obračati, ker smo le oskrbniki, ne pa pravi lastniki časnega premoženja, ker bomo morali kdaj božjemu Sodniku oster odgovor dajati. *Daj odgovor od svojega hiševanja*, tako bo tudi nam rečeno. Gorjé pijancem, ki sami sebe napajajo, njih družina pa strada! Gorjé bogatinom, ki si s premoženjem niso nabirali zasluženja pri Bogu! Poslušajte, kaj pravi sv. pismo: *Glejte sedaj, bogatinci! jokajte in tulite zavoljo svojih nadlog, ki bodo nad vas prišle. Vaše bogastvo je strohnelo, vaša oblačila so od moljev snežena, vaše zlato in srebro je zarujavelo, in njuna rija bo v pričevanje zoper vas in bo požrla vaše meso kakor ogenj. Nabrali ste si zaklad jeze za poslednje dni. Gostili ste se na zemlji in v nečistosti pasli svoja srca za dan klanja* (Jak. 5, 1—5.), da bi bili na

sodnji dan takorekoč zaklani. Koga bi ne bilo groza pred tako strašnim žuganjem? Iz tega lahko spoznate, da bogastvo ni vselej sreča za človeka. Ravno tako pa tudi uboštvo ni tolikšna nesreča, kakor si nekateri domišljujejo.

II. Sicer se stan ubozega človeka na prvi pogled ne more zavidati. Mnogi bolj premožni ljudje ga zaničujejo in ponižujejo. Pičla in slaba je njegova hrana, ostra in borna je njegova obleka, nizka in revna njegova hišica, če kako ima. Pogostoma zdi huje pod težo svojih del, in vsega trudnega čaka trda postelja. Draga jedila imenitnih bogatinov mu še po imenu niso znana, in kako razveseljevanje ima komaj enkrat v letu, med tem, ko bogatini letajo od ene veselice na drugo. V mnogih rečeh trpi pomanjkanje in mora zadovoljen biti, če ima najpotrebnejše reči za življenje.

Še večji reveži so tisti, kateri še lastnega stanovanja nimajo, in so morda še bolehnii in si ne morejo sami služiti vsakdanjega kruha, in morajo, kot nekdaš ubogi Lazar, pri durih bogatinov drobtinice kruha prositi in pri tem preslišati marsikatero zoprno besedo. Kako lahko jih pri tem napadajo skušnjave, da bi godrnjali zoper previdnost božjo, ali da bi bili nevoščljivi premožnim ljudem, ali da bi si po krivični poti pridobili kako premoženje, pa potem pridejo v pest deželški gosposki in se imajo bati ostre pravice božje.

Reveži tudi ne morejo s svojim premoženjem toliko dobrega storiti, kakor bogatini, dasiravno bi radi, da bi si kaj dobrih del pridobili. Vendar so pa reveži od druge strani celó srečnejši, kakor premožni in bogatini.

Revežu ne končata molj in rija njegovega premoženja, ker ga nima. Revež je zavarovan pred tatovi in roparji, ker mu nimajo kaj ukrasti ali po sili vzeti. *Revni popotnik se ne boji roparjev*, ker je zavarovan s svojim uboštvom, to je bil že stari pregovor.

Velika prednost revežev je tudi ta, da so s svojim uboštvom bolj podobni Kristusu, ki je sam o sebi rekel: *Lisice imajo svoje luknje in ptice pod nebom svoja gnezda, Sin človekov pa nima, kamor bi svojo glavo položil.* Kristus tudi ni iz srede bogatinov izvolil svojih apostolov in učencev, ampak iz revnih stanov. Ubogi ribiči so bili prvi, katerim je razodel resnice sv. vere, in katerim je odločil najimenitnejše službe v svojem božjem kraljestvu. In Jezus sam je rekel: *Ubogim se evangelij oznanjuje*, ker bogatini ne marajo zanj.

Uboštvo odvrtačuje reveže pred marsikaj hudim in jih spodbada se bolj držati Boga in hrepeneti po nebeškem. Revežu manjka denarja za zapravljanje, za visoke igre, za razveseljevanja in kratke čase po mestih. In ker nima nič časnega, da bi svoje srce navezoval nanj, je takorekoč primoran se Boga držati in po nebeškem hrepeneti. In koliko srečnejši je revež, če ima Boga, kakor bogatin, ki ga nima. Zato pravi sv. Avguštin: *Kaj ima bogatin, če Boga nima*, (on je pri vsem svojem bogastvu velik revež), *in kaj manjka revežu, če ima Boga?* (ker z Bogom ima vse.) Revež ima manj zadržkov Bogu služiti kot bogatin, zato se šteje toliko svetnikov, ki so bili bogatega stanu, pa so se vsemu časnemu odpovedali in se ali v puščavo ali v samostane podali, da so lažje služili Bogu brez vseh zadržkov. Zato je tudi Jezus sam uboge blagroval, rekoč: *Blagor ubogim v duhu, ker njih je nebeško kraljestvo.*

In tako smo danes spoznali, da bogastvo ni tako velika sreča, kakor navadno ljudje mislijo, ker človeku veliko skrbij napravlja in je sklenjeno z mnogimi nevarnostimi za dušo. — Pa tudi uboštvo ni tako velika nesreča, kakor navadno ljudje mislijo, ker človeka obvaruje marsikaterega strahu, zadržuje ga od hudega in mu pomaga doseči nebesa. Kaj pa je torej boljše, ali bogastvo ali revščina? Ker je obojno sklenjeno z nevarnostimi, je najboljše, da kristijan *ni preveč bogat, pa tudi ne preraven*; zato pravi modri mož v sv. pismu: *Dveh rečij sem prosil, ne odreci mi jih (o Bog), predno umrjem . . . Ne dajaj mi ne uboštva, ne bogastva, podeli mi le, kolikor mi je v živež potreba.* (Preg. 30, 7. 8.) In sveti apostol Pavel piše: *Imamo obleko in živež, bodimo s tem zadovoljni, ker nič nismo prinesli seboj na ta svet in tudi nič ne bomo seboj vzeli, razven dobrih ali slabih del.* Amen. J. Kerčon.

Deveta nedelja po binkoštih.

Božje usmiljenje.

Da bi bilo spoznalo tudi ti, in zlasti ta tvoj dan, ker je v tvoj mir.

Luk. 19, 42.

Ko je še naš Zveličar hodil po zemlji, prizadeval si je na vso moč, da bi spreobrnil jude in posebno prebivalce mesta Jeruzalema in jih pripeljal na pravo pot v nebesa. Neutrudljivo jim je

oznanoval svoj sveti nauk, kazal jim je njihovo pregrešno življenje, žugal jim je s kaznijo in večnim pogubljenjem. Pa vse zastonj, niso se dali spreobrniti in ostali so v svoji hudobiji. In ko je Jezus malo časa pred svojim trpljenjem zopet prišel v Jeruzalem, tedaj je postal silno žalosten in otožen zaradi te hudobije in zakrknjenosti, in *zjokal se je nad njim*. Toda tudi še zdaj ni kaznoval mesta, ampak je le žugal judom s kaznijo ter prerokoval, da bo mesto pokončano in njegovi prebivalci, in še enkrat je pokazal svojo željo mesto rešiti, rekoč: *O, da bi bilo spoznalo tudi ti, in zlasti ta tvoj dan, kar je v tvoj mir*. Svoje življenje je izdihnil pred njihovimi očmi, s čudeži ob smrti vstajenja jim je še enkrat jasno pokazal, da je vsemogočni Sin božji. Štirideset let po svoji smrti je po svojih apostolih jude opominjal k pokori in poboljšanju. In ko se tudi še sedaj niso hoteli spreobrniti, še-le potem jih je obiskal z zažugano kaznijo. V tem jasno vidimo, dragi kristijani, božjo potrpežljivost in usmiljenje, ono lastnost božjo, o kateri pravi sv. pismo: *Usmiljen je Gospod, potrpežljiv in prav milostljiv*. To je tista lastnost božja, vsled katere Bog grešnika ne kaznuje precej po storjenem grehu, ampak ga dostikrat dolgo čaka, da bi se spreobrnil, kajti kakor pravi sv. apostol Peter: *Gospod potrpežljivo ravna z vami, ker noče, da bi bili nekateri pogubljeni, temveč, da bi se vsi k pokori obrnili*. (II. Pet. 3, 9.) To potrpežljivost in usmiljenje bomo danes nekoliko premislili s tem, da vam pokažem, da je to božje usmiljenje: I. znamenje božje ljubezni do nas, in zato je moramo hvaležno porabiti; II. znamenje božje pravičnosti, zato se moramo varovati, da ga ne bomo zametavali.

I. Božja potrpežljivost je najprvo znamenje božje ljubezni. In res, dragi kristijani, zakaj bi bil Bog tako potrpežljiv in usmiljen z grešniki? Saj veste, kako je vsak greh neskončno razžaljenje Boga, črna nehvaležnost do največjega našega dobrotnika, nekaj tako groznega in ostudnega, da se ne dá z besedami dopovedati in da mi tega ne moremo prav umeti. In mislite si, koliko takih grehov se zgodi vsak dan, vsako uro, vsak trenutek. Kdo bi mogel sešteti tisoče kletvin, ki jih kak preklinjevalec izreče od svojih mladih nog v 20, 30, 50 letih? Kdo brez števila nečistih mislij, besed, dejanj, ki jih stori nečistnik v celem svojem življenju? In vendar so to le grehi enega samega človeka! Kako število bi še-le dobili, če bi skupaj sešteli grehe vseh ljudij,

kar jih živi v naši župniji. In kaj so ti ljudje proti vsem ljudem na celi zemlji? In sedaj si pa mislite, koliko ljudij je že živelo v teh 6000 letih, kar svet stoji, in koliko grehov so vsi ti ljudje skupaj storili?

Pa vendar je bil Bog potrpečljiv ž njimi, pripustil je ta strašna razžaljenja in jih dopušča še danes. Če vjameš mušico ali komarja, ki te je pičil, ti je treba samo stisniti, in mrtev pade na tla, in te ne bo nikdar več pikal. Glej, še dosti bolj, kakor ti to majhno živalico, ima Bog grešnika v svojih rokah; samo hoteti mu je treba, in grešnik pade mrtev na tla, in njegova duša gre v pekel, in nikdar več ne bo z grehom Boga razžalil. Ali pa ljubi Bog stori tako? O, ne! Večino grešnikov ne kaznuje po prvem smrtnem grehu, ampak pusti, da živé; ima potrpljenje in usmiljenje z njimi; vsak dan jim deli nove dobrote, akoravno ga v zahvalo za to vedno le žalijo; stokrat in stokrat jih opominja k pokori in poboljšanju. Kakor oče svojemu sinu, ki mu je utekel z doma in napravil sramoto in skrb, piše pismo polno ljubezni in ga vabi, naj nazaj pride, tako tudi ljubi Bog vabi grešnika: O, spreobrne se, moj sin, pojdi nazaj v hišo, na srce tvojega očeta! Glej, vse bom pozabil, vse ti odpustil; zopet boš moj ljubljeni otrok, kakor da bi me ne bil nikoli razžalil; in če mi boš zanaprej zvesto služil, te bom v nebesa vzel, kjer se boš vekomaj veselil.

In sedaj vas vprašam, dragi kristijani, kaj na svetu pa ljubeza Boga k temu nakloni, da ima z grešnikom tako potrpljenje in ga tako opominja k pokori? Ali ima mar On kaj koristi od tega, če se grešnik poboljša? Saj ljubi Bog dobro vé, da se tisoč in tisoč grešnikov, s katerimi je imel leta in leta usmiljenje, nazadnje vendar ne spokori. In če bi se tudi spokorili, kaj bi imel Bog od tega? On je ravno tako mogočen in blažen, ako je kaj ljudij na svetu ali ne: ako mu ljudje služijo ali ne, ako pridejo v nebesa ali ne, to mu je vse eno; in z eno samo besedo si lahko vstvari milijone ljudij, boljših kakor vsi, ki sedaj živé, take, ki mu bodo zvesto služili. Zakaj pa tedaj vendar ljubi Bog grešnike tako potrpečljivo prenaša? Njegova svetost in pravičnost bi ga morala primorati, grešnika kaznovati in ne pripuščati, da bi ga še dalj časa žalil. — In če ljubi Bog vendar tega ne stori, in tako-rekoč nič bolj ne želi, kakor da se grešnik spreobrne in poboljša, kaj ga k temu primora? Nič drugega, kakor njegova ljubezen, ki je neskončna, kakor On sam. Kakor oče otroka, ki ga ljubi, ne zavrže in spodí precej, akoravno ga je razžalil, ampak ima

potrpljenje ž njim in ga opominja in prosi, naj bo bolj priden, tako dela ljubi Bog tudi z nami, s svojimi, četudi hudobnimi otroci. In kakor očeta boli, če mora kaznovati svojega otroka, tako tudi — po človeško govoreno — ljubega Boga boli, če mora grešnika kaznovati, in to odlaša, kolikor dolgo je mogoče. Kajti njegova ljubezen do nas je neskončna.

Dragi kristijani! Če bi ne bila ljubezen in potrpežljivost božja do nas tako velika, kaj bi že bilo z nami? Mi vsi lahko rečemo s kraljem Davidom: *Ko bi mi ne bil Gospod pomagal, bi že skoraj v peklu prebivala moja duša* (Ps. 93, 17.), in s prerokom Jeremijo: *Milost Gospodova je, da nismo pokončani, ker njegovo usmiljenje ne jenja*. (Žalostne pesmi 3, 22.) Morda je tudi mnogo izmed nas razžalilo ljubega Boga že s smrtnimi grehi, in če bi ne bil imel Bog z nami usmiljenja, temveč bi nas bil kaznoval, kakor smo zaslužili, potem bi bili že zdavnej vsi pogubljeni na vekomaj. In če bi tudi ne bili storili smrtnih grehov, je vendar usmiljenje božje, da še nismo pogubljeni. Kajti koliko majhnih grehov smo že storili. Če bi bil Bog po pravici z nami ravnal in nam odtegnil svojo milost, bi bili gotovo tudi v smrtne grehe padli in bi bili tako vekomaj pogubljeni. Ali pa mi sam povej, če imaš ti hlapca, ki je len in se mu ne ljubi delati, kakor si bil sam ti len v službi božji, ki bi tolikrat zoper tvojo voljo ravnal, kakor si morda ti zoper božjo, ali bi ga imel ti vedno v svoji službi in bi ga z dobrotami obkladal, ali pa bi ga bil že zdavno spodil? Dà, resnično, še enkrat rečem: *Milost Gospodova je, da nismo pokončani, ker njegovo usmiljenje ne jenja*.

Če pa mi premislimo to usmiljenje božje, znamenje njegove ljubezni do nas, kako nam bo pač pri srcu?

Neki bogat knez je vsprejel ubogega dečka iz usmiljenja za svojega in ga je obsipal z dobrotami in ljubeznijo. Toda hudobni deček mu je vse dobrote le z grdo povračeval in je bil surov in oduren proti svojemu dobrotniku. Knez je vse to potrpežljivo prenašal in ga je ljubeznivo opominjal, naj se poboljša. Pa vse zastonj. Nazadnje se je hudobnež zavezal s sovražniki svojega dobrotnika in mu je hotel kraljestvo vzeti. Toda vjeli so ga in peljali na morišče, da bi ga umorili. Že je bil rabelj privravljen, da bi mu glavo odsekal, tu prihiti kralj sam in zavpije, naj ga izpusté. Z očetovsko ljubeznijo mu je potem rekel: *Otrok moj, preveč te ljubim, da bi te pustil umoriti! Glej, vse ti odpustim in zopet boš moj otrok in boš imel vsega dosti, samo če mi oblubiš, da me boš vsaj malo ljubil in me ne boš več izdal*. Dragi kristijani! Pač

kamenito srce bi moral imeti ta nesrečnež, če bi ga ne ganile te besede, in če bi ne obljubil kralju, da ga bo vse dni svojega življenja ljubil in ga nikdar več ne razžalil.

Pa glejte, kralj nebes in zemlje nas je vsprejel za svoje otroke, samo dobrote in milosti nam je delil; mi pa smo mu to z nehvaležnostjo poplačevali in smo ga dan za dnevom le žalili. Koliko potrpljenja je imel z nami, svaril, opominjal nas je, a vse zastonj. Še celó s smrtnimi grehi smo ga razžalili, s satanom smo se sklenili in Boga zapustili, in že je bil za nas pekel pripravljen. Toda Bog nam je zopet vse odpustil, nas zopet vsprejel za svoje otroke in le to od nas zahteva, da bi mu vsaj v prihodnje zvesto služili.

Dragi kristijani! Ali nas ta njegova ljubezen nič ne gane, ali mi ne občutimo nič hvaležnosti in ljubezni do njega, nič kesanja zaradi svojih grehov? O pač! Zato pa mislite danes med sv. mašo, pa tudi drugikrat na to, kako usmiljen in potrpečljiv je bil Bog do vas, kolikorkrat vam je že odpustil vaše grehe in vas rešil večnega pogubljenja, in zahvalite se mu iz celega srca za to. In skesajte se resnično svojih grehov in obljubite mu, da se hočete vendar enkrat v resnici poboljšati, večkrat k spovedi in sv. obhajilu pristopati, da bi dobili novih močij ter se lažje varovali greha.

Pa morda je marsikdo med nami, ki je dostikrat že obljuboval, pa nikoli ni svoje obljube izpolnil, ampak vedno naprej z grehi Boga žali. Temu bi rekel: Nehaj! Nikar ne zaničuj božjega usmiljenja, kajti zapomni si: Božje usmiljenje ni le znamenje božje ljubezni, ampak:

II. tudi božje pravičnosti.

Tega marsikak človek noče videti. Če vidi, da kdo predrzno v svojih grehih naprej živi, in se za nobeno svarilo nič ne zmeni, potem misli, da mora Bog tega hudobneža precej pokončati, ali pa živega v pekel pahniti. Toda *moje misli niso vaše misli, tudi ne vaša pota moja pota, pravi Gospod pri preroku Izaiju. (55, 8).* On zna usmiljenje in pravičnost lepo združiti in med tem, ko kaže svoje usmiljenje, kaže ob enem tudi svojo pravičnost. Bog sam, dragi kristijan, spozna kaj je to: večno pogubljenje, in zato ga je — po človeško govorjeno — groza, grešnika kaznovati z večnim pogubljenjem; zato rajši čaka, rajši potrpi, kdaj se bo grešnik spreobrn timer.

Ob enem pa to božje usmiljenje vzame grešniku vsak izgovor. Grešnik ne more reči: Enkrat sem grešil, in Bog me je precej

v pekel pahnil; če bi mi bil vsaj nekoliko časa pustil, bi se bil poboljšal in bi ne bil vekomaj pogubljen. Sicer bi se grešnik tudi v tem slučaju ne mogel prav nič pritožiti, kajti Bog bi po svoji pravičnosti ravnal in v njegovi oblasti je, grešnika tudi precej po prvem grehu pogubiti. Toda navadno pa Bog ne dela tako. On pusti grešniku dosti časa za pokoro in ga podpira s svojo milostjo, da bi se poboljšal. In če je grešnik noče porabiti, potem se bo enkrat še manj mogel izgovarjati, ampak vedno ga bo vest pekla: Tako bi se bil lahko rešil in v nebesa prišel, pa sam nisi hotel; sam si kriv večnega pogubljenja svojega.

Pa še drugače se kaže v usmiljenju božjem njegova pravičnost. Marsikak grešnik je, predno je padel v smrtne grehe, marsikaj dobrega storil in še sedaj stori; nekateri še moli, v cerkev hodi, vbogajme daje itd. Bog je pravičen in hoče celó grešniku poplačati ta dobra dela; v nebesih mu jih ne bo mogel, zato mu pa na tem svetu deli dobrote in srečo in ob enem svojo milost, da bi se vendar-le poboljšal. Če potem grešnik ne posluša njegovega glasu, bo enkrat tem hujše nad njim pokazal svojo pravičnost.

Dostikrat se kaže ta strašna pravičnost božja že na tem svetu. Naj vam povem en zgled. — V prejšnjem stoletju je živel na Francoskem učen in zveden, pa strašno brezbožen in hudoben mož, Voltaire po imenu. Ne bom vam pravil, kako umazano in grdo je živel, kako se je norčeval iz vere, sv. cerkve in zakramentov, koliko ljudij je pohujšal. Dostikrat je rekel, da se smrti nič ne boji, ampak le tega, da se bo treba dati morda prevideti pred smrtjo, tega se je bal. S tem človekom je imel Bog dolgo časa usmiljenje. Pošiljal mu je bogastvo in revščino, čast in sramoto, da bi ga spreobrn timer. Vse zastonj! Nesrečnež je postal star čez 80 let in je bil vedno enak. In ko je ležal na smrtni postelji, takrat pa je jasno spoznal, kako strašno je Boga žaller. Sedaj je klical duhovnika, toda ljubi Bog je vedel, kako se je v svojem življenju norčeval iz sv. zakramentov, zato je dopustil, da prijatelj umirajočega, ki so bili pri njem, niso pustili mašnika k bolniku. Kakor črv se je zvijal in valjal bolnik po svoji postelji, včasih molil, včasih zopet preklinjal. Nazadnje zavpije: Satana vidim, pekel vidim, pomagajte. In pri teh besedah mu je kri in nesnaga iz ust bruhnila in bil je mrtev. — Tako kaznuje Bog zaničevalca svoje potrpežljivosti.

Toda večino grešnikov pa Bog ne kaznuje že na tem svetu, ampak ima pripravljeno kazen zanje na onem svetu. Neki svetnik je rekel enkrat: Bog je potrpežljiv, ker je večer. Da, dragi kristijani, ljubemu Bogu ni treba hiteti s kaznijo. On ima v večnosti

še dosti časa, da bo grešnika strašno kaznoval. In čim dalj časa je grešnik zaničeval in zametoval njegovo milost in usmiljenje, tem strašnejša kazen ga čaka v večnosti.

In zato, o grešnik, daj si kaj dopovedati. Nikar ne zaničuj božjega usmiljenja, kajti v tem *si nakopavaš*, kakor pravi sveti apostol Pavel, *jezo božjo v dan jeze in pravične sodbe božje. Kajti strašno je pasti v roke živega Boga*. Nikar ne misli: Toliko grehov sem že storil, pa se mi še ni nič zgodilo. Ravno če se ti dobro godi in če si že tako daleč, da te svet več ne opominja, če prav živiš v pijančevanju, sovraštvu, nečistosti, ravno potem se boj, da te je morda Bog s svojo milostjo zapustil in da te bo zaradi tega enkrat strašno na onem svetu kaznoval.

Nikar se ne zanašaj na prihodnjost. Nikar ne misli: Bog je imel do sedaj potrpljenje z menoj, ga bo že še imel tudi naprej, in pozneje enkrat se bom že skesal svojih grehov, se jih spovedal in se poboljšal. Povedal bi ti lahko več rečij, kako je ta tvoj račun napačen; pa le eno ti rečem: Ali veš, koliko časa boš še živel, ali veš, ali bo pozneje čas se poboljšati. In na ta negotovi čas se hočeš zanašati? Varuj se! Ravno tisti, ki na poznejši čas odkladajo svoje poboljšanje, ne dobé pozneje časa se poboljšati in umró v svojih grehah. Sv. papež Gregor pripoveduje o nekem človeku, ki je jako pregrešno živel in o spovedi nikdar ni hotel ničesar slišati. Ta mož zbolil za smrt in zdelo se mu je, kakor bi ga hudobni duh v pekel vlekel. Sedaj je klical in prosil: Vsaj še do jutri mi daj čas, o Bog, da se spovem. Pa Bog mu ga ni dal, še tisto noč je umrl v svojih grehah.

Dragi kristijan! Premisli resno samega sebe: ko bi te Bog sedaj-le hotel poklicati, ali bi morda ne rekel tudi ti! Vsaj še do jutri mi daj čas. Ti morda že dolgo, dolgo zametuješ božje usmiljenje, greh za grehom delaš, se površno spoveduješ, za nobeno opominjevanje nič ne maraš, in si po spovedi precej v ravno tistih smrtnih grehih, kot poprej. Gorjé, če bi te Bog nanagloma poklical iz sveta! Glej, v svoji ljubezni do tebe ti dá Bog še enkrat svojo milost, še enkrat te kliče, da se poboljšaj in ti ponuja čas za pokoro. Sprejmi to milost, dobro jo porabi, in vprašaj se, morda je zadnji čas! Amen.

M. K.

Priložnostni govori.

Pridiga za žene.

Kdo bo našel krepostno ženo? Njena cena je kakor reči iz daljnih krajev in od zadnjih pokrajin. Preg. 31, 10.

Naše življenje na zemlji je romanje, iz dežele pregnanstva gremo v svojo ljubo domovino. Naše življenje je pa tudi vedno vojskovanje, kakor pravi pobožni Job, vojskovati se moramo zoper hude in nevarne sovražnike zveličanja. Življenje naše mora biti vedno delovanje za nebesa, v nebesih je še le večni počitek. Življenje naše je vedno trpljenje, vsaki dan ima svoje križe in težave; ni je nobene druge poti v nebesa, kakor pot križa in trpljenja. Zato mi objokani Evini otroci obračamo svoje solzne oči gori proti nebesom, kjer nas čaka počitek po trudapolnem delu, večno zmagoslavje po končani vojski, nepopisljiva sreča in veselje po kratkem trpljenju. Zato nam naša ljuba duhovna mati sv. cerkev vedno kaže proti nebesom, da bi v posvetnih skrbeh ne pozabili svojega važnega namena, zato nam vsaki dan pred oči stavi kakega svetnika ali svetnico, kakor bi nam hotela reči: Poglejte vaše zveličane brate in sestre v nebesih, oni so se morali ravno tako truditi, vojskovati in trpeti za nebesa, zdaj so dosegli svoj namen, na veke se veselijo in srečne štejejo tiste dneve življenja, ki so jih preživeli v čast božjo, ko so delali za nebesa. Srčno hodite za njimi, posnemajte njih svete zglede, da tudi vi pridete za njimi.

Krščanske žene in matere! vaše življenje je še posebno polno trpljenja, križev in težav, da že komaj čakate počitka; toda le potrpite srčno do konca, ozirajte se zaupno gori v nebesa, tam vidite med izvoljeno množico svetnikov svete žene in matere, ki so se v svojem težavnem stanu izveličale. Tam vidite sv. Ano, tisto sveto ženo, ki jo je Bog zavoljo njenih visokih čednost vredno spoznal, da je postala mati preblazene Device Marije, in tako stara mati našega Zveličarja. Tam najdete svete žene stare zaveze, bogaboječo Saro, modro Rebeko, ljubeznivo Rahelo, pobožno Ano, mater Samuelovo, sramožljivo Suzano, srčno Judito, in pa junaško mater sedmerih sinov Makabejcev, ki je z močno dušo gledala krvavo smrt svojih sedmerih sinov, ki so bili zavoljo božje postave trpinčeni in umorjeni. Tam vidite iz nove zaveze sv. Moniko, mater velikega cerkvenega učenika sv. Avgu-

ština, ki je s svojimi molitvami in solzami spreobrnila ne le svojega moža, ampak tudi svojega sina sv. Avgušтина, ter je tako postala dvakrat njegova mati, ker ga je rodila ne samo za svet, ampak tudi za nebesa.

To svetnico, sv. Moniko, vam hočem danes krščanske žene dati v zgled, da jo posnemate, zato vam bom razložil, da je bila sv. Monika 1. pobožna kristjana, 2. zvesta žena, 3. skrbna mati.

Sv. Monika, mati slavnega cerkvenega učenika sv. Avgušтина, že od starodavnih časov v sveti cerkvi visoko češčena, je bila rojena v Tagasti l. 332. Imela je krščanske pobožne stariše, ki so jo skrbno v strahu božjem izrejevali. Že v otroških letih je imela veliko veselje do molitve, ogibala se je vseh grešnih priložnostij, v vsem vedenju je bila tiha in sramožljiva. Ko je odrasla, je želela vedno v deviški čistosti živeti, toda pokorna svojim starišem stopi v zakonsko zvezo. Mož, ki so ji ga bili stariši izvolili, je bil Patricij, meščan Tagaški iz dobre, pa ne prav premožne hiše, zraven pa še pagan in silno jezične narave.

1. Sv. Monika je bila pobožna kristjana, to je kazala v vsem svojem življenju. Posebno lepo se sveti njena živa vera, trdno zaupanje in goreča ljubezen do Boga. Sama je bila verna kristjana, pa je po želji svojih starišev stopila v zakon s paganom Patricijem, gotovo le s tem namenom, da bi tudi njega pridobila za krščansko vero. Njen sin Avguštin je do svojega 33. leta bolj posnemal svojega nevernega očeta kot pobožno mater, pa sv. Monika ni mirovala prej, dokler tudi njega ni pridobila za krščanstvo. — Krščanske žene! Kaj je pač sv. Moniko podpiralo in osrčevalo, da je izpolnila to težavno nalogo? Kaj družega kakor trdno zaupanje v Boga? To trdno zaupanje v Boga je skazovala z gorečo stanovitno molitvijo. In veste, koliko časa je molila in Boga prosila za moža in sina? Skoraj 20 let je minulo, preden se je njen mož dal krstiti in postal kristjan; in 32 let je dopolnil sv. Avguštin, ko se je spreobrnil. Katera druga žena bi ne bila v tem dolgem času obupala?

Krščanske žene! Tudi vam priporočam pred vsem trdno zaupanje v Boga. Kakor se zemlja po solncu obrača, tako se mora zakonska žena k Bogu obračati. Modri Sirah govori: *Veliko težav je vsem ljudem prisojenih, in težek jarem leži nad Adamovimi otroci od dne njih rojstva do dne njih pokopa v mater vseh*

ljudi. Težke so nadloge vsega človeštva, pa najtežji so križi in skrbi zakonske žene, ker so nasledek kazni, katero je pravični Bog prisodil Evi, prvi grešni materi: *Namnožil bom težave tvoje nosečnosti, v bolečinah boš rodila otroke, pod oblastjo moža boš, in on bo čez tebe gospodoval.* — Ti krščanska žena in mati imaš znabiti surovega in jezičnega moža, pijanca in zapravljalca, prešestnika, brezbožnika, ki za Boga nič ne mara, da nimaš enega veselega dne zraven njega. Znabiti imaš majhne otroke že tako razposajene in neubogljive, da te že zdaj skrbi, kaj bode iz njih. Znabiti imaš odrasle sinove in hčere, ki razuzdano živijo, ti z nehvaležnostjo in trdosrčnostjo povračujejo tvojo skrb. Znabiti te tlači uboštvo, da nimaš s čem oblačiti in preživeti sebe in svoje otroke. Res žalostno je tvoje življenje, pa v vseh križih in težavah zaupaj v Boga, moli goreče in stanovitno z vsem zaupanjem, vekomaj ne bo osramotena, katera v Gospoda zaupa. Ako vas Bog tudi koj ne usliši, uslišal vas bo morda čez dalj časa, čez več let, in ako vas tudi nikoli ne usliši, pomagala vam bo pobožna molitev, da bote potolažene in lažje trpele svoje težave. Krščanske žene! priporočam vam gorečo ljubezen do Boga. Ljubite Boga čez vse, iz vsega svojega srca, to je, bolj ko same sebe, bolj ko moža, bolj kot otroke, bolj kot denar in premoženje. Nekatera žena ljubi le samo sebe, le za to skrbi, da bi se ji dobro godilo, da bi se lepo oblačila, in znabiti še drugim dopadala. Druga ljubi moža bolj ko Boga, pripravljena bi bila zavoljo njega Bogu in svojemu zveličanju se odpovedati, taka ljubezen je pregrešna. Marsikatera ljubi otroke bolj kot Boga, jim vse privoli, jim ne da nobenega strahu, ter jih s svojo slepo ljubeznijo popači. Krščanske žene! ljubite torej le Boga čez vse, pa skrbite tudi, da ga bodo ljubili in mu služili vsi, za katere morate ve skrbeti. Ako vidite, da mož prav ne živi, ali da otroci Boga pozabijo, ali vaša družina, nikar ne mirujte kakor sv. Monika, dokler jih ne pripravite na pravo pot. Po besedah sv. Pavla *opominjajte, prepričajte, prosite in svarite z vsem potrpljenjem in ukom.* Skrbite, da bodo vsi molili sleherni dan, hodili zvesto k službi božji, prejeli radi sv. zakramente. Neka pobožna žena je storila obljubo, da se bo ob kruhu in vodi postila, dokler se njen razuzdani mož ne spreobrne. Dosegla je to milost ob koncu sedmega leta. Njen mož pa je bil potem tako pobožen, da je vsaki teden hodil k sv. obhajilu. Seveda se taka obljuba le sme napraviti z dovoljenjem spovednikovim in ako se vsled nje ne zanemarjajo stanovske dolžnosti.

2. Sv. Monika je bila zvesta žena. Njen mož Patricij je bil pagan, pa je tudi prav po neversko živel. Bil je silno hude jeze, nezvest svoji ženi, vdan razuzdanosti in še drugim pregreham. Sv. Monika pa ga je popolnoma spreobrnila. Kako? a) Z molitvijo. Povedal sem že, da je sv. Monika tako dolgo molila za svojega moža, da se je spreobrnil, dosegla je pa to srečo in milost še le čez 20 let. — b) Z dobrim zgledom. Sv. Monika je vedno skazovala svojemu možu popolno podložnost, spoštovala ga je ko svojega gospoda in zapovednika, bila mu je modra gospodinja, zvesta in čista žena, z eno besedo, bila je najlepši zgled krščanske žene, ki ga je imel Patricij vsaki dan pred očmi. — c) S potrpežljivostjo. Njegovo zakonsko nezvestobo je voljno trpela, njegovo črnost potrpežljivo prenašala, njegovo viharo, strastno jezo tiho — molčé pustila izrohneti. Kadar je videla, da je slabe volje, da ga jeza premaguje, je tiho molčala, kadar se je pa njegova jeza plegla, potem je krotko in ljubeznjivo z njim govorila in ga nagibala na pravo stran. Njene sosede se niso mogle načuditi, da Monika s svojim hudobnim možem, ki tako grdo z njo dela, tako mirno živi, med tem, ko so one od svojih še precej boljših mož dostikrat kregane in še tepene. Sv. Monika pa jim prijazno pove: »Vaš lastni jezik vas tepe; ako bi molčale in o pravem času govorile, zraven pa ljubeznjivo potrpele s slabostmi svojih mož, ravnali bi tudi z vami lepše.« In vsem, ki so njen zgled posnemale, se je potem dobro godilo.

Ko bi bile vse žene take kot Monika, kmalo bi se tudi vsi možje spreobrnili kakor Patricij. Toda naše žene ravnaajo ravno narobe. Namesto, da bi molile za hudobnega moža, da bi ga Bog spreobrnil, ga preklinjajo vsaki dan in izdajajo hudiču. Namesto možu dajati lep zgled, tudi žena začne zanemarjati svoje krščanske dolžnosti. Če mož ne mara za molitev in službo božjo, tudi žena vse opušča, češ, saj molitev nič ne pomaga. Če je mož pijanec, tudi žena ni dosti boljša. Če je mož slab gospodar, je rada tudi žena slaba gospodinja; mož po eni strani zapravlja, žena pa po drugi. — Namesto potrpeti z jezičnim možem in lepo z njim ravnati, mu jezikajo, ga zmirjajo, mu očitajo, kar je le mogoče, mu kljubujejo in odpovejo pokorščino. Taka hiša krega in prepira je potem res živ pekel na svetu. Ni čudo, da marsikateri mož, ker doma nima nikdar miru, začne posedati po gostilnicah in popivati.

Neka žena je večkrat tožila svojemu dušnemu pastirju, kako žalostno in britko je njeno zakonsko življenje. Duhovnik jo potolaži in opominja, da naj moža s potrpežljivostjo in krotkostjo pridobi za nebesa. Žena res zavoljo Boga spolnuje te čednosti in pridobila si je moža in takorekoč nebesa že na zemlji. Nekega dne pride mož domu temnega obraza in ves otožen se vsede k mizi. Kar zakliče: »Tega ne morem več strpeti, poleg tebe se sam sebi zdim kakor sam satan. Ali moram drugačen postati, ali pa se končam.« Znabiti mu je žena zdaj odgovorila: Prav da spoznaš, da si kakor satan? Ne, ampak pohlevno in krotko je odvrnila: »Saj le to storim, kar je moja dolžnost, če sem potrpežljiva in pohlevna.« To je pomagalo. Mož se je odvadil pijančevanja in tudi drugih pregreh, bil je potem dober, pošten mož, in žena je bila tako srečna, da je lahko rekla: »Zdaj živim v zakonu kakor v nebesih.«

Poslušajte še drug zgled. Dva zakonska sta več let živel v nemiru in prepiru. Mož je bil v družini prav vesel in kratkočasen človek, doma pa je bil pravi rabelj. Kadar je prišel domu, je začel razgrajati, kleti in slednjič navadno še vse domače pretepati. Posebno nad ženo je vselej znosil svojo jezo in večkrat dejal: »Mati mora vsaki dan tepena biti.« Mnogokrat je tudi ženo premagovala jeza in tegota, ko je tako neusmiljeno z njo ravnal, pa koj je rekla sama pri sebi: Hudoben vendar ni moj mož, saj pridno dela; ima pač svoje skrbi in sitnosti pri gospodarstvu. Nikdar ni pri drugih ljudeh čez njega tožila. Hodila je prej le k svojim starišem, da se je pri njih razjokala in svoj križ potožila; pa zdaj so že v hladnem grobu. Vendar tolažbe je morala imeti, zato je Bogu potožila svojo revo in prosila v molitvi: »O Bog! daj mi spoznati, kaj mi je storiti: o Bog! daj mi milost voljno potrpeti.« Kadar ji je bilo pa prav hudo pri srcu, je s solzami prosila: »O Bog! pošlji mi smrt, reši me tega trpinčenja; — vendar ne tako! tvoja volja naj se zgodi. Ko bi jaz umrla, kaj bi bilo z mojimi otroci?« Dolgo, dolgo je tako trpela in je že menila, da bo tako ostalo do smrti; molila je le še za srečno zadnjo uro. Toda človek obrača, Bog pa obrne. Bilo je ravno o žetvi neki večer, ko se je vsa družina zbrala okoli mize k večerji. Zoper svojo navado je bil zraven tudi hišni oče in še precej dobre volje, tako, da je dejal: »Hvala Bogu! danes se je vse dovršilo kakor sem hotel, za danes je vse končano.« Komaj pa to izgovori, najmanjši deček vzdigne glavico in pravi: »Oče! danes še niste vsega storili.« Smejaje praša oče: »Kaj pa imam še danes opraviti?« In v otroški preprostosti odgovori deček: »Danes morate še mater tepsti, saj ste rekli, da morajo mati vsaki dan tepeni biti.« Kakor bi bila strela vdarila, se vsi prestrašijo pri teh besedah nedolžnega otroka. Materi se vderejo solze iz oči, in tiho jokaje gre venkaj iz hiše. Oče se čuti zadetega, vstane k molitvi, in vsi skupaj molijo, pa ne tako naglo in blebetaje kakor sicer ampak počasi, z ginjenim glasom večerno molitev, ter si voščijo

lahko noč. Trpljenje uboge žene je zdaj minulo, novo življenje se je zanj začelo, da je potem večkrat sama pri sebi, pa tudi proti drugim, govorila: »Ždaj sem kakor v nebesih.«

3. Sv. Monika je bila skrbna mati. Rodila je svojemu možu dva sina, Avgušтина in Navigija in eno hčer, katere ime pa ni znano. Nje je oklepala z najsrčnejšo ljubeznijo in se na vso moč trudila, da bi jih za Boga odgojila. Najbolj pa je Avguštinu svoje srce naklanjala in čula nad njim z neutrudljivo skrbnostjo. Po pravici jo je zavoljo njega skrbelo v njenem materinem srcu. Avguštin je imel sicer prelepe dušne zmožnosti in bistro glavo, pa kazal je tudi hudo jezičnost, poželjivost in svojeglavnost. Molitev in krščanska čednost mu je bila le malo mar, le to mu je bilo mar, da bi kedaj slovel kot imeniten učenjak. V Kartagi, kamor je bil šel se učiti modroslovja, vjame se v zadrge manihejske krive vere, ter odpade celo od vere. Nepopisljiva je žalost materina zavoljo tega, noč in dan prosi Boga, in Bog jo potolaži z neko prikaznijo. Zdi se ji, kakor da bi stala na merilu, blizo pred seboj pa vidi mladeniča v svetli obleki, kateri jo nagovori: »Zakaj tako žaluješ?« Ona reče: »Obžalujem svojega zgubljenega sina.« Angel ji pravi: »Kjer si ti, tam je tudi on.« Nato se ozre in vidi sina na ravno tistem merilu stati. Avguštin ji je hotel sanje tako razlagati, da bo tudi njegova mati prestopila k Manihejcem, toda ona se živo pred tem brani, rekoč: »Ne, ne, angel ni rekel, kjer je on, tam si tudi ti, ampak, kjer si ti, tam je tudi on.« Ta prikazen in besede materine Avgušтина sicer presunejo, vendar še devet let ostane v krivoverstvu in v svoji samopašnosti. Kolika žalost za mater! Nekdaj išče tolažbe pri pobožnem škofu, in ta ji pravi: »Ni mogoče, da bi se pogubil sin, za čegar zveličanje je mati toliko solz pretočila.« Ker je Avguštinu težko dejalo vedno opominovanje in pregovarjanje pobožne matere, prepelje se skrivaj čez morje v Rim; toda kmalu po prihodu nevarno zbolí. Le neprestana prošnja materina, da bi Bog ne pustil sina v nespokornosti umreti, ga reši smrti, kakor sv. Avguštin sam pravi. Ko ozdravi, potuje v Milan, kjer je bil sv. Ambrozij škof. Povsod gre za njim skrbna, prezvesta mati, nikdar ga ne zgubi spred oči, neprenehoma zanj moli in joka. Poslednjič vsemogočni Bog usliši njene prošnje; solze žalosti ji nehajo teči. Pridige sv. Ambrozija in pogovori z njim omečijo zgubljenega sina. Nekega dne v samoti premišljuje svoj žalostni grešni stan, kar mu reče neki glas: »Vzemi in beri!« Vzame sv. pismo, ki je pred njim, in bere prve

besede, ki mu pridejo pred oči, besede sv. Pavla: *Ne v požrešnosti in pijanosti, ne v nečistosti in nesramnosti, ne v kregu in nevošljivosti, temuč oblecite Gospoda Jezusa Kristusa.* Komaj to prebere, hiti k svoji materi in zakliče: »Mati, kjer si ti, tam hočem tudi jaz biti. Jaz sem tvoj.« Na velikonočni praznik l. 387 se je sv. Avguštin prerodil v otroka božjega, postal je eden prvih učениkov in največjih svetnikov svete katoliške cerkve. Kdo more popisati veselje in srečo skrbne matere Monike!

Krščanske matere! posnemajte tudi ve sv. Moniko. Ako bi bile vse matere kot Monika, kolikokrat bi bili tudi njih sinovi Avguštin! Storite tudi ve, kar je storila sv. Monika. — Učite svoje otroke lepo moliti in Boga spoznavati. Nauk materini je otroku jutranja zarja; vse svoje žive dni človek ne pozabi, kar ga je mila mati naučila moliti v otročjih letih. — Opominjajte in svarite že male otroke, da se bodo greha bali kot največje nesreče. (Zgled: Kraljica Blanka in njen sin sv. Ludovik.) In zlasti kadar pridejo vaši sinovi in hčere v najbolj nevarna leta mladosti, takrat jih nikdar izpred oči ne zgubite, varujte jih pohujšanja, zapeljevanja, ponočevanja, pregrešnega znanja, slabih hiš, nevarnih služb. Ako pa vaš otrok pade, zgubi nedolžnost, tedaj jokajte nad njim kakor sv. Monika, bolj kakor bi vam umrl telesne smrti. Potem pa ne jenjajte več moliti za njega, tako dolgo, dokler se resnično in stanovitno ne poboljša. Sin, hči takih solz in take molitve se ne more pogubiti. Nekaj časa znabiti slabo živi, pa enkrat se gotovo spametuje in poboljša. Zatorej krščanske matere, ne jenjajte moliti, in vaši otroci bodo vendar enkrat jenjali grešiti.

4. Sv. Monika je želela le tako dolgo živeti, da bi čakala spreobrnjenje svojega sina Avguština, potem je hrepenela umreti. Njena želja se je izpolnila. Ko se je hotela s svojim sinom v Afriko vrniti, v Ostiji zbolí in umrje. Sv. Avguštin sam popisuje njene poslednje dni in blaženo smrt: »Ko se približa dan njene ločitve, prigodi se neko noč, da ona in jaz sama stojiva pri oknu. Tedaj se začneva pogovarjati o nepopisljivi sreči prihodnjega večnega življenja, in moja mati reče: Moj sin! Kar mene zadeva, me nič več ne mika v tem življenju. Edino to je bilo, da sem želela še dalje živeti, da bi te videla kot katoliškega kristjana, preden umrjem. Nad vse upanje mi je Bog to izpolnil, zakaj zdaj si njegov služabnik.« Pet dni potem zbolí za hudo mrzlico, in vse upanje ozdravljenja zgine. Malo pred smrtjo je imela predokus

nebeškega veselja, ker je bila v nebo zamaknjena. Ko se zopet zave, zakliče: »Kje sem bila?« Potem reče sinovoma: »Pokopljita moje truplo, kjerkoli hočeta, nič si zavoljo tega ne delajta skrbi. Le nekaj vaju prosim, spominjajte se me pri altarju Gospodovem.« Umrla je stara 55 let. Sv. Avguštin ji zatisne oči brez vsega joku, trdno prepričan, da kdor je tako sveto živel in v Gospodu zaspal, ne potrebuje nobenih solz.

Drage krščanske matere! posnemajte zvesto sv. Moniko, katero sem vam zdaj v zgled dal. Bodite pobožne kristjane zveste, ljubeznive žene skrbne matere Potem bote tudi srečno umrle kakor sv. Monika. In kadar vam bodo vaši otroci jokaje zatisnili oči, storili bodo to s sladko tolažbo, da se z vami v nebesih zopet snidejo, kjer ne bo nobene ločitve več. Amen.

Ludovik Škufca.

Pogled na slovstvo.

A.

1. **Otrok Marijin**, pravilnik in obrednik za Marijine družbe. Priredil Frančišek Bleiweis, prednik Marijine družbe v Škofji Loki. 1898. Založila dekliska Marijina družba v Škofji Loki. Tisek Katol. Tiskarne v Ljubljani. Str. 152. Lično v platno vezana knjižica velja 45 kr., Marijinim družbam se oddaja po več izvodov vkup po 40 kr. — Z veseljem naznanjamo novi pravilnik in obrednik za Marijine družbe, ki podaja v prvem delu prav točno pravila in notranjo uredbo kongregacij, v drugem delu pa pouk in molitve za vse raznovrstne slovesnosti v Marijinih družbah. Po okusni vnanji obliki, lepem in pravilnem jeziku in pregledni razdelitvi se nam takoj prikupi »Otrok Marijin«, ki je res dostojna ročna knjižica za Marijine družbe, za to najvzornejšo stanovsko organizacijo. V imenu čč. gg. prednikov slovenskih Marijinih družb, katerim je gosp. prireditelj posvetil svoje delo, mu izrekamo zahvalo s srčno željo, da se kongregacije kar najbolj razširijo med našim ljudstvom, in da prvi izdaji »Otroka Marijinega« kmalu sledi druga.

2. **Najboljša mati**, molitvenik za otroke Marijine. Priredil Frančišek Bleiweis, prednik Marijine družbe v Škofji Loki. 1898. Založila dekliska Marijina družba v Škofji Loki. Tisek Katol. Tiskarne v Ljubljani. Str. 192. Lično v platno vezana knjižica velja 45 kr., Marijinim družbam se oddaja po 40 kr. — Pričujoči molitvenik je v prvi vrsti sestavljen za ude Marijinih družb, pa je jako raben in pripraven za vse častilce Marijine. Poleg navadne vsebine molitvenikov ima oddelke: »Počesčenje presvetega Srca Jezusovega«, »skupno počesčenje presv. Rešnjega Telesa«, »sv. Križev pot za Marijine otroke« kratek nauk o premišljevanju, devetdnevno v čast Mariji brez madeža spočeti itd. Posebno primeren je molitvenik, da se razširi po župnijah, kjer imajo že ustanovljene Marijine družbe ali kjer jih hočejo ustanoviti. O vrlinah novega molitvenika za Marijine častilce in o Marijinih družbah spregovorimo kaj več v »Iskrinah«.

»Otrok Marijin« in »Najboljša mati« se dobivata tudi skupaj vezana in stane knjiga lično v platno vezana, ako se vzame več izvodov, 70 kr., prav okusno v usnje vezana z zlato obrezo pa 1 gld. Pri nadrobnem razprodajanju se računi pri knjigi 5 kr. več. Skupaj vezana knjiga — »Otrok Marijin« in »Najboljša mati« — je po vnanji obliki in notranji vsebini vzoren družbeni molitvenik za slovenske Marijine družbe. Spredaj ima, kakor tudi knjižica »Otrok Marijin«, z Marijino podobo ozaljšan list za vpis imena novega uda, tako da lahko služi ob enem tudi za vsprejemuico v kongregacijo. Vse imenovane knjige se dobivajo pri vlč. g. Fr. Bleiweisu, katehetu v Škofji Loki.

B.

1. *Horae diurnae Breviarii Romani ex decreto ss. concilii Tridentini restituti, s. Pii V. P. M. iussu editi, Clementis VIII., Urbani VIII et Leonis XIII., auctoritate recogniti. Editio sexta post typicam. Ratisbonae. Sumptibus et typis Friderici Pustet. MDCCCXCVIII. 12°. Str. 568 + (312) + 32*. Nevezan 1 gld. 40 kr. Vezan v raznih vezavah z ljubljanskim Propriumom od 1 gld. 86 kr. do 3 gld. 48 kr. — V vrsti prelepih in pripravnih Pustetovih brevirjev imamo tukaj »hore« v najmanjši obliki. Ta izdaja družji vse prednosti, katerih želimo v taki knjigi: Popolnost, preglednost, določen tisk, majhen obseg in zunanjo lepoto. Znano je, da s Pustetom gledé na brevirje ne more tekmovali nobena druga založnica.*

2. *Rituale Romanum, Pauli V. P. M. iussu editum et a Benedicto XIV. auctum et castigatum, cui novissima accedit benedictionum et instructionum appendix. Editio sexta post typicam. Ratisbonae. Sumptibus, chartis et typis Friderici Pustet. MDCCCXCVIII. Vel. 8°. Str. 318 + 215°. Cena nevez. 2 gld. 88 kr., vezan v sagrin 4 gld. 8 kr. — Ta ritual je posebno lepo opravljen: ima krepak tisk in lepe slike, ki dajejo knjigi zalo obliko. Ker ima knjiga veliko število blagoslovil, ki niso pridržana, bo že zaradi tega mnogo koristila duhovnim pastirjem ljubljanske škofije, ki tako težko pogrešajo novega domačega rituala.*

3. *Rituale parvum, continens sacramentorum administrationem, infirmorum curam et benedictiones diversas ad sacerdotum, curam animarum agentium, usum commodiorem ex Rituali Romano excerptas. Editio quarta. Ratisbonae. Sumptibus, chartis et typis Fr. Pustet. MDCCCXCVIII. 16°. Str. 224. Cena 72 kr., vez. 96. — Jako lepa in pripravna knjižica, ki naj bo za vzor novemu malemu ritualu ljubljanske škofije, kadar se bo prirejal. Zaradi blagoslovil je knjižica vsakemu mašniku dobro rabna.*

4. *Manuale clericorum, in quo habentur instructiones asceticae liturgicae ac variarum precum formulae ad usum eorum praecipue, qui in seminariis clericorum versantur. Collegit, disposuit, edidit P. Josephus Schneider S. J. Editio quinta, recognita et aucta. Superioribus approbantibus. Ratisbonae. Sumptibus et typis Friderici Pustet. MDCCCXCVIII. 8°. Str. 734. Cena 2 gld. 52 kr., vez. 2 gld. 94 kr. — Za bogoslovca je ni boljše in potrebnjše knjige, kakor je naš »manual«. Spremlja ga, vstopivšega v semenišče, po vseh njegovih potih do prve ali nove sv. maše. Uči ga moliti, premisljevati, sv. zakramente prav prejemati, pa ga tudi natančno pripravlja za bodočo službo. Zato nič drugega ne izrečemo kakor željo, da bi se dala ta zlata knjiga v roko vsem bogoslovcem, da bi jo oni rabili neprestano in si jo naposled presadili v spomin in v srce.*

Dr. Fr. L.